

1 KORIN

Rau Yo Paulu Iwode Pang Di Korin I, In Atu Ki

1 ¹Au Paulu awodo rau nait. Ngan Maro itoo ya taunu lono a ipootau be ayei aposol ke Yesu Kirisi. Le au aye ede Soten yo itara lono medana pang Yesu i, in amru amgaua inbe amyawara rau i ²pang ang di tooltool ke Maro yo kagaua ye bareme ke Yesu a kayepe ye malala mai Korin nga. Ang ngan di tooltool ke Maro, yesoo kagaua lomim le atu pang Yesu Kirisi. Inbe ang ngan, Maro iku ang panga ya taunu, a be nen ngan katoo dada le imot yo lono be katoo nga. Ngan ipootang panga ya taunu dawa ben yo ipootoo di tooltool ke ni mai i le imot yo tipatarau pang Tool Mai kiidi Yesu Kirisi nga. Ya in Tool Mai kidi, inbe Tool Mai kiidi lapau. ³Nen le amru ampatarau pang Tamada Maro iye Tool Mai kiidi Yesu Kirisi nen, be yaru lodi pang a tiyei dada dook mata pang, inbe tikaua lo silene kidi pang.

Paulu Iwete Lo Ponana Ki Pang Maro

⁴Kanakana ngan awete lo ponana kiau pang Maro yang, yesoo lono pang a iyei dada dook mata pang ye urata yo Yesu Kirisi iyeii pang i. ⁵Ngan ye urata yo Kirisi iyeii pang i, in la Maro iyei ang le ballingamim ye so ki nga le imot. Nen le ipapos lono pang le lomim galanga ye dook, inbe ipamedang le kawetewete betanga ki yo dook mata, ngan lapau. ⁶Ngan ilonang ye dada yo nen nga le ang ngan kakamata ben betanga ke Yesu Kirisi yo amwete pang ye nga, ngan moolmool. ⁷Le nookoot nga ye kene yo katar matamim a kanama lal yo Tool Mai Yesu Kirisi be isi pombe ye in nga, ngan kamaka ye so sa yo be Maro Amunu Silene ikap sokorai pang ye lo ponana ki, ngan tiap. ⁸Inbe Tool Mai Yesu Kirisi in ole iparama lomim medana yo kataru panga in a iken le imede le ilo ye lal tani yo be imulu a isi ye i. Le ye lal tani in ole kayepe le taukamim busunu ye Maro matana. ⁹Ngan ole nen, yesoo Maro yo iku ang be

kagaua le atu ye Natunu Yesu Kirisi yo Tool Mai kiidi i, in ole iyei so le imot yo iwete be iyei nga.

Di Tooltool Ke Kirisi Tiparpoto

¹⁰ Ang di diek nga, nga be awete betanga medana pang ye Tool Mai Yesu Kirisi ene nen. Kin kaparpoto be, bong kagaua lomim le atu ye betebetanga le so yo lomim kaua urata ye nga, inbe ye so yo lomim tar be kayei nga. ¹¹ Awete pang nen, yesoo di tooltool pattu ke Kolo yo timan pang yau nga, ngan man tiwete pau nen be ang ngan koomim parkap ye betebetanga. ¹² Ngan so yo awetewete ye in nen, ang ngan kaparpoto le ang kapala ngan kawete nen, “Am nga ke Paulu.” E ang kapala ngan kawete nen, “Am nga ke Apolos.” E ang kapala ngan kawete nen, “Am nga ke Pita.” Inbe ang kapala ngan kawete nen, “Am nga ke Kirisi.”

¹³ Bong nga yelei, Kirisi o ipota le iyepe ye budanga ki ki, too? Too nga yelei, au Paulu la tipatatau lo kai palasingi kaini pang i, too? Too nga yelei, tirriu ang ye au Paulu ek, too? Tiap yege! ¹⁴ Ngan au i lok ponana pang Maro yo arriu touo tool siap nga, bong Kirispas iye Gaius yaru leu la arriu di nga. ¹⁵ Nen le ke be tool atu sa iwete be ang ngan tirriu ang ye au ek, ngan tiap. ¹⁶ Moolmool, arriui Tepanas iye di tooltool ki yo iye di tiyepe, ngan lapau. Bong ke be lok tut tiap, o arriui tool sa mulu lapau, too tiap. ¹⁷ Ngan au i be arriu ang tiap, yesoo Kirisi iwangau be la arriu di tooltool tiap, bong iwangau be la awetewete bingi dook mata ki pang di. Nen le awetewete pang di ye lo galanga yo ipa ye di tooltool ke tana i, ngan tiap. Yesoo, kumata le be ayei nen nga, ngan ole betanga ke Kirisi yo tipatota lo kai palasingi kaini a imata i, in o taukan gurana.

Kirisi In Gurana Inbe Lo Galanga Ke Maro

¹⁸ Awete nen, yesoo betanga ke Kirisi yo tipatota lo kai palasingi kaini a imata i, in ben betanga kidi kapakapa pang di tooltool yo be tilledi nga. Bong idi tooltool yo Maro ikau idi a ipamulidi ye so dook tiap yo be igarungidi in nga, ngan ipapos gurana ke Maro paidi. ¹⁹ Ngan nen, yesoo betanga yo iken ye Rau ke Maro ngan iwete nen,

“Betanga ke di tooltool ke tana yo kutodi mooloo mooloo mata nga, ngan ole atar le idu lopo.

Inbe betanga ke di tooltool ke tana yo lo galanga kidi mai mata nga, ngan ole agarung le taukan kanono.”^a

²⁰ Nen le yelei ye di tooltool yo kutodi mooloo mooloo mata nga? Inbe yelei ye di tooltool ke tana yo lodi galanga mata ye ger ke Mose nga? Inbe yelei ye di tooltool yo nookoot tiyepe ngan be tiye di diedi tiparsu ngan le tillos di ye betebetanga nga? Ngan Maro ipapos lo galanga ke di

^a 1:19 Esai 29:14

tooltool ke tana i ben so sokorai dawa ben betanga ke di kapakapa nga. ²¹Bong lo galanga ki mai san. Nen le ikamata ben lo galanga yo ke di tooltool ke tana i, in dada yo di tooltool be titara lodi medana panga ye, in tiap. Le tina ya in lon ponana le itara dada san mulu be ikap di tooltool a ipamulu di ye so dook tiap yo be igarung di i. Ngan dada tani in ipa ye bingi dook mata yo amweteweta pang di tooltool i. Bong di tooltool kapala ke tana i tilongo betanga yo kiam nga, ngan dawa ben betanga ke di tooltool kapakapa. ²²Au i awete nen, yesoo di Yuda lodi be le amyei mos sa le iyei ben tarkilanga pam ngan la be titara lodi medana ye betanga kiam nga. Inbe di Girik yo tipa ye rara kidi Yuda tiap nga, ngan lodi be tilongo betanga ke di tooltool yo lo galanga kidi mai mata nga. ²³Bong am nga amwetewete pang di tooltool ye Kirisi yo tipatota lo kai palasingi kaini i. Ngan le di Yuda tilongo ngan lodi panga tiap. Inbe di Girik tilongo ngan ben betanga kidi kapakapa. ²⁴Bong di tooltool kapala tiye di Yuda le di Girik yo Maro iku di a be tiyei ben di tooltool ki nga, ngan lodi galanga nen, Kirisi in la ipapos gurana le lo galanga ke Maro i. ²⁵Nen le lo galanga ke Maro yo di tooltool tiweta be in betanga sokorai kidi kapakapa i, in illos lo galanga kidi tooltool. Inbe gurana ke Maro yo tiweta be taukan gurana i, in illos gurana kidi tooltool lapau.

²⁶Ang di diek nga, lomim tut ye yepongo kiang ye kene yo Maro iku ang a le kayei di tooltool ki nga. Ye kene tani in di tooltool tikamatang ben ang alunu la tooltool ke lo galanga nga tiap. Inbe ang alunu la tooltool kuto maimai nga tiap, inbe ang alunu la tooltool edi maimai nga tiap lapau. ²⁷Bong Maro ipootoo di tooltool yo di tooltool ke tana i tiwete be di ngan kapakapa nga, a be nen ngan tipammoo di tooltool yo ke lo galanga nga. Inbe ipootoo di tooltool yo di tooltool ke tana i tiwete be di ngan tooltool sokorai nga, a be nen ngan tipammoo di tooltool yo kuto maimai nga. ²⁸Inbe Maro ipootoo di tooltool yo di tooltool ke tana i tiwete be di ngan taukadi edi le lodi pang di tiap nga, a be nen ngan tiraotoo di tooltool yo edi maimai nga le tidu lopo. ²⁹Ngan iyei nen, a be nen ngan tooltool sa ke be ya taunu ipayiti ye Maro matana, nga tiap. ³⁰Ngan nanga, Maro ilonang ngan la le kaye Yesu Kirisi kagaua lomim le atu nga. Inbe ya in iwanga Kirisi a isi nga be si ipapos lo galanga ke Maro paidi. Nen le ye urata yo Kirisi tani in iyei i, in la Maro ikamatidi dawa ben idi nga tooltool noonoodoo ye matana ye i. Inbe ye urata tani yo iyei in nga, ngan ipootidi panga ya taunu, inbe ikau idi a ipamulidi ye so dook tiap yo be igarungidi i. ³¹Ngan nen le tatoo betanga ke Maro yo tiwode a iken ye rau ki i, in iwete nen, “Be sei tool lono be ya taunu kon payiti nga, ngan ipayiti ye urata ke Tool Mai yo iyei panga i.”^b

2 ¹Ang di diek nga, lomim tut ye kene yo amala yang mala awetewete pang ye betanga ke Maro yo muku ngan iken sollono nga. Ngan

^b 1:31 Yedimia 9:24

ye kene tani in awetewete pang ye betanga maimai ke di tooltool ke lo galanga, ngan siap. ²Yesoo, ye kene yo ayang tayepe ye in nga, ngan lok mede nen, be awetewete ye so sa mulu siap, bong be awetewete ye Yesu Kirisi, inbe ye yo tipatota lo kai palasingi kaini a imata nga. ³Inbe ye kene yo amala yang ye in nga, ngan taukak gurak, inbe atattadai a atangarur welewele. ⁴Le ye kene yo awetewete pang ye bingi dook mata nga, ngan awetewete ye betanga maimai ke di tooltool ke lo galanga ngan tiap, inbe kook paweserai ang tiap lapau. Bong betanga yo awete nga, ngan gurana ke Maro Amunu Silene ipapos pang ben betanga ngan moolmool. ⁵Le awetewete pang nen, a be nen ngan lomim medana yo kataru pang Yesu in ipa ye lo galanga kidi tooltool, ngan tiap, bong ipa ye gurana ke Maro.

Lo Galanga Yo Ipa Ye Maro Amunu Silene I

⁶Moolmool, di tooltool yo tikodo le timede ye dada ke Maro nga, ngan la amwetewete pang di ye betanga yo ipa ye lo galanga ki nga. Bong i lo galanga kidi tooltool ke tana i, too lo galanga kidi tooltool kuto maimai yo matadi kalidi nga, ngan tiap. Ngan di tooltool tina ngan ole Maro irautoo di le tidu lopo. ⁷Am nga amwetewete pang di tooltool ye lo galanga ke Maro yo muku ngan iken sollono i. Ngan mukot yege ye kene yo itara tana tia nga, ngan itoo lo galanga ki a itara dada atu paidi a be nen ngan taye tayepe dook mata, inbe sul nunngana ki ole idukidi. ⁸Ngan ye dada yo itaru paidi i, in di tooltool kuto maimai yo matadi kalidi nga, ngan sa lon galanga ye tiap. Kumata yo be lodi galanga ye nga, ngan matin nga le tikaua Tool Mai yo iyeie Maro ene le ilo ete ke be di tooltool tipayiti i, in a tipatota lo kai palasingi kaini tiap. ⁹Bong lodi galanga ye tiap le dawa ben tina Rau ke Maro iwete nga:

“So yo Maro ipare pang di tooltool yo lodi panga mai san nga,
ngan tool sa ikamata ye matana tiap,
inbe ilongo ye talngana tiap,
inbe lon kau urata ye le ikauu, ngan tiap lapau.”^c

¹⁰Bong so tina, ngan Maro Amunu Silene ipapos paidi se mallangana.

Ngan Maro Amunu Silene tani in ipuske so nga le imot, inbe ipuske so yo Maro lon kaua urata ye a iken sollono nga, ngan lapau. ¹¹Sei tool lon galanga ye so yo tool san in lon kaua urata ye nga? Tool siap! Tool tani in ya taleu la lon galanga ye i. Ngan gaongo leu, tool sa lon galanga ye so yo iken Maro lono ngan tiap, bong Maro Amunu Silene ya taleu in la lon galanga ye i. ¹²Le dada yo idi nga takaua lo galanga ye so ki ye i, in ipa ye di tooltool ke tana i tiap. Bong ipa ye Maro Amunu Silene yo ikauu paidi i, a be nen ngan ipagalanga lodo ye so yo ikap sokorai paidi

^c 2:9 Esai 64:4

ye lo ponana ki nga. ¹³Nen le amwetewete ye betanga kidi tooltool ke lo galanga yo tipatomonai am ye nga, ngan tiap, bong amwetewete ye betanga ke Maro Amunu Silene yo ipatomonai am ye nga. Le ye kene yo ampatomonai di tooltool ye betanga moolmool ke Maro Amunu Silene ye in nga, ngan ampatomonai di tooltool yo Maro Amunu Silene iyepe ye di nga. ¹⁴Bong di tooltool yo Maro Amunu Silene iyepe ye di tiap nga, ngan o ke be tikap so yo ipa ye Maro Amunu Silene, nga tiap. Ngan di tooltool tina ngan lodi galanga ye so tina ngan tiap, le lodi weti be so tina ngan so kidi kapakapa. Di ngan ke be lodi galanga ye tiap, yesoo di tooltool yo Maro Amunu Silene iyepe ye di a ipagalanga lodi ye so ki nga, ngan di leu la be tikap so yo ipa ye le lodi galanga ye nga. ¹⁵Ngan nen le di tooltool yo Maro Amunu iyepe ye di nga, ngan ipagalanga lodi ye soo so yo dook mata nga, inbe soo so yo dook tiap nga. Bong di tooltool yo Maro Amunu iyepe ye di tiap nga, ngan lodi galanga ye dada ke di tooltool yo Maro Amunu iyepe ye di, nga tiap. ¹⁶Le ben tina Rau ke Maro iwete nga, “Sei tool lon galanga ye so yo Tool Mai lon kaua urata ye nga?

Inbe sei tool be ikap lo galanga panga i?”^d

Bong idi nga, Maro Amunu Silene ipagalangidi le lod galanga ye dada yo Kirisi lono be tatoo nga.

Di Aposol Nga Kapraingi Ke Maro

3 ¹Ang di diek nga, ye kene yo ayang tayepe ye in nga, ngan ke be awetewete pang dawa ben awetewete pang di tooltool yo titoo Maro Amunu Silene, ngan tiap, bong awetewete pang dawa ben awetewete pang di tooltool ke tana i nga. Ngan ye kene tani in ang ngan kayepe dawa ben di kakase maimai tiap go ye lomim medana yo kataru pang Kirisi i. ²Ngan la le akap kaningi medana pang tiap, bong akap sui pang leu, yesoo ye kene tani in kamatu tiao le ke be kakan kaningi medana tiap. Le moolmool, nookoot nga gaongo leu, ang ngan kamatu tiao, ³yesoo katoo dada dawa ben yo di tooltool ke tana i titoo nga. Ngan nen le lomim dook tiap pang di diemim ye so kidi, inbe kaye di koomim parkap ye betebetanga, too? Ye dada tina yo nen nga, ngan la ipaposang ben ang ngan katoo dada kidi tooltool ke tana i nga, too? ⁴Ngan ang kapala ngan kayei ne, “Am nga ke Paulu,” inbe ang kapala ngan kayei ne, “Am nga ke Apolos.” Le dada kiang yo nen i, in ipaposang ben ang ngan katoo dada kidi tooltool ke tana i go, too?

⁵Le nga be atorang, Apolos in sei? Inbe au Paulu in sei? Amru nga kapraingi ke Tool Mai leu. Ngan ya in ikap urata ki ki pam amru be amyei. Le ye urata kiam yo amyei nga, ngan la le katara lomim medana panga ye nga. ⁶Au i, urata kiau yo ayeii pang i, in dawa ben tool yo ipe

^d 2:16 Esai 40:13

kai patunu i. Inbe Apolos, urata ki yo iyeii pang i, in dawa ben tool yo iti ran be du iroro kai patunu tani ye i. Bong Maro la iyeie kai patunu tani a isup i. ⁷Nen le tool yo iyei urata ye penge kai patunu i, in taukan ene. Inbe tool yo iyei urata ye roranga i, in taukan ene lapau. Bong Maro yo iyeii a isup i, in la ene mai i. ⁸Le tool yo ipe kai patunu, inbe tool yo iti ran be irora ye i, in yaru ngan dawa ben tigaua ye urata in. Nen le Maro ole ikap balingi pang di atu atu le lo iye urata kootoonoo kidi yo tiyei nga. ⁹Amru nga amgaua be amparlon ye urata ke Maro. Ngan ang ngan dawa ben kumu ke Maro, inbe ang ngan dawa ben rumu ke Maro lapau.

¹⁰Maro lono pau a iyei dada dook mata pau le ayei urata dawa ben tool dook mata ke renge rumu yo ipe sawa muku le idu lopo i. Inbe tool san in iseke urata kiau a ire rumu lo ye sawa tina ngan pono i. Bong sei tool yo be ire rumu tani ilo ye sawa tina i, in kin ikamata a iroua dook lo ngan be ire, ¹¹yesoo sawa ke rumu tina yo ape a imot koot nga, ngan la Yesu Kiri i. Le ke be tool san ipe sawa san mulu pang renge rumu tiap. ¹²Ngan di tooltool yo be tire rumu lo sawa tina ngan pono nga, ngan kapala ole tikap pat medana yo ene gol le silba, inbe pat sallinene a be tire rumu tani ye. Inbe di tooltool kapala ngan ole tikap kai le pi kaini, inbe tiku rei a be tire rumu tani ye. ¹³Bong ye lal yo be Tool Mai isi ye i, in ole si ipapos di ye urata kidi yo tiyei nga. Yesoo, ye kene tani in ole ipa ye ei a isi, a be nen ngan ei tani in itouotouo di tooltool tina ngan atu atu ye urata kidi yo tiyei nga, ngan moolmool le imede, too tiap. ¹⁴Nen le kumata tool be ire rumu lo sawa tina ngan pono le be ei ikani tiap nga, ngan tool in ole ikap balingi ye urata kootoonoo ki. ¹⁵Bong kumata tool be ei ikana rumu yo ire in le imot nga, ngan ole ikap balingi ke urata kootoonoo ki tiap. Ngan ya taunu in ole Maro ipamule ye ei tani yo be igarungu i, bong ole iyei dawa ben tool yo takauu ke ei loloana lono a isi pang diki i.

¹⁶Ang ngan o lomim galanga tiap, too? Ang tapmim ngan bareme ke sungunu ke Maro, inbe Maro Amunu la iyepe lomim in. ¹⁷Nen le kumata tool sa be igarungu bareme ke Maro nga, ngan ole Maro igarungu tool in lapau. Ole nen, yesoo ya taunu ipootoo panga, inbe ang ngan la bareme ki tani nga.

¹⁸Kumata le ang tina ngan atu lon tar be ya in tool moolmool ke lo galanga yesoo di tooltool ke tana i tiyitmaki ye lo galanga ki nga, ngan ya taunu in ikaua lungunu ye. Ngan nen le ke be iyei nen tiap, bong itoo dada ke Maro yo di tooltool tiwete be ngan dada ke kapakapa nga, ngan la be iyei ben tool moolmool ke lo galanga nga. ¹⁹Awete nen, yesoo lo galanga yo kidi tooltool ke tana i, in ben so kidi kapakapa ye Maro matana. Le ben tina Rau ke Maro iwete nga, “Lo galanga ke di tooltool yo ke tana i nga, ngan ole iyei ben pit yo Maro itaru be ipit di ye i.”^e

^e 3:19 Yop 5:13

²⁰Inbe betanga san yo iken ye Rau ke Maro in iwete nen, “Tool Mai in lon galanga nen, so yo di tooltool ke lo galanga ngan lodi kaua urata ye nga, ngan ole taukan kanono.”^f ²¹Nen le kin kayitmaka tool sa ye so yo iyei, nga be. Ngan so tina le imot nga, ngan so kiang. ²²Le au Paulu aye Apolos ye Pita, inbe tana i, inbe yepongo kiang ipa ye matenge kiang, inbe so yo nookoot iken nga, ipa ye so yo be pang dama ni ngan pombe nga, ngan so kiang le imot. ²³Inbe ang ngan ke Kirisi, inbe Kirisi in ke Maro.

Urata Ke Di Aposol Ke Kirisi

4 ¹Le ang ngan ole lomim tarau aye di diek nen, be am nga kapraingi ke Kirisi. Inbe am nga Maro itara lono yam le ikaua urata i pam be matamam kala betanga ki tani yo muku ngan iken sollono i. ²Ngan dada dook mata in nen, kumata tool atu be tool mai ki itara lono ye be iyei urata ki nga, ngan ole itoo betanga ki ngan dook le imot, a be nen ngan tool mai ki tani in lon ponana ye urata ki. ³Ngan nen le kumata be ang, too di tooltool ke tana, ngan kakamata urata kiau le kawete be au i tool dook mata too tool dook tiap nga, ngan o ke be lok modoko tiap. Inbe au tauk i akamata urata kiau ngan awete ben au i tool dook mata, too tool dook tiap, ngan tiap lapau. ⁴Moolmool, au i lok wetewete nen be ayei touo dada dook tiap sa yo akapsap ye, ngan tiap. Bong ke be awete be au i taukak busunu ye Maro matana ngan tiap. Tool Mai ya taleu in ya la be ikarata betanga kiau ye urata kiau yo ayei nga. ⁵Ngan lal yo Maro itaru panga be si ikarata betanga ke di tooltool ye i, in pombe tiao. Le nookoot nga ang lapau kin kakamata urata ke di diemim lo ngan be kawete ben di ngan tooltool dook mata, too tooltool dook tiap, ngan be. Bong kanam le lo Tool Mai imulu a isi ngan. Ngan ye kene tani in ole ikap so yo iken todo lono nga le man itar mallangana ye sul nunngana. Inbe ole ipapos di tooltool lodi yo iken sollono nga le ise mallangana lapau. Inbe ye kene tani in ole Maro iwete lo ponana ki pang di atu atu ye urata dook mata kidi yo tiyei nga.

⁶Ang di diek nga, ananpootau aye Apolos a be nen ngan betanga kiau tina ngan ilonang, a nen ngan betanga yo tiwodo a iken ye Rau ke Maro nga, ngan ole kadada pono tiap, bong katoo dook leu. Ngan kumata be kayei nen nga, ngan la be ang tapmim ngan ole kayitmaka tool kuto mai kiang in ene tiap, inbe kawete be kallos di diemim kapala yo titoo tool kuto mai san nga, ngan tiap lapau. ⁷Le nga be atorang atu atu nen: Sei tool itarang le kallos di diemim kapala i? Tool siap! Inbe so dook mata kiang nga, ngan kakap ye gurana kiang ang tapmim, too? Tiap yegel! Maro la ikap so tina ngan le imot pang, le dada kiang sa yo be kayitmak emim ye, ngan tiap.

^f 3:20 Rau ke Woungu 94:11

⁸ Ang ngan lomim tarang ben kakap so le imot yo kamaka ye ngan oo. Nen le kawete amlonang tiap, bong ang tapmim ye gurana kiang ngan ballingamim, inbe kayei ben di tooltool kuto maimai yo matadi kala tana i nga. Ngan au i lok be betanga kiang yo kawete nen nga, ngan moolmool, a be nen ngan am lapau amyang taye tooltool kuto maimai pang tana i le imot, bong tiap. ⁹ Ngan ye kamatanga kiau nga, ngan ben Maro itaram aposol nga le du amyepe meneng mur yege ni. Le tina am nga dawa ben di tooltool dook tiap yo tool ke karatanga betanga ikarata betanga kidi be ole tiraumata di mallangana ye di tooltool matadi a nen ngan tikamata di nga. Ngan nen le di tooltool ke tana i le imot tipa ye di bangabangana ke Maro koodi tada pam a be tikamata soo so yo be pombe pang yam i. ¹⁰ Am nga amyei urata ke Kirisi ngan le di tooltool tiwete be am nga tooltool kapakapa. Bong ang ngan o lomim tarang ben ang ngan lomim galanga mata ye dada ke Kirisi, too? Am nga taukamam gurana, bong ang ngan o lomim tarang ben gurana kiang mai san, too? Am nga taukamam emam, bong ang ngan o lomim tarang ben ang tooltool dook mata ke be di tooltool tiyitmak emim le ilo ete, too? ¹¹ Mukot le se nookoot katai nga, ngan amkana pitolo inbe moorook matam. Inbe ampital wam pirara, inbe tirau am sokorai, inbe taukamam malala yo be amyepe ye i. ¹² Am nga amyei urata mai san ye am tapmam baemam. Ngan kumata be di tooltool tiwete betanga dook tiap be tigarungam ye nga, ngan ampatarau pang Maro be iyei urata dook mata pang di. Inbe kumata le tikamatam ben amtoo Kirisi le be tigarungam nga, ngan amkodo le tutube a amsolo urata moonoo tina yo be pombe pang yam nga. ¹³ Inbe kumata be tiwete mur yam nga, ngan amrau betanga kidi ye betanga yo dook mata nga. Mukot le se nookoot katai nga, ngan am nga dawa ben gomo ke tidi yo di tooltool le imot ke tana i tikatte tidi kidi ye i. Nen le tikamatam ben am nga so sokorai.

¹⁴ Au i awodo betanga nen pang a be nen ngan apammoo ang ye, ngan tiap, bong be akap noonongoo pang, yesoo ang ngan di natuk kiau tauk yo lok pang mai san nga. ¹⁵ Ngan awete nen, yesoo ye kene yo awetewete bingi dook mata ke Yesu Kirisi pang ye in nga, ngan le katara lomim medana ye, le ye dada tani in ben ang ngan tamamim la au i. Nen le kumata be di tooltool yo matadi kalang ye yepongo dook mata ke Kirisi ngan kinkatingi kidi ben 10,000 nga, ngan dookoot, bong tamamim ataleu la au i. ¹⁶ Ngan la au i lok be apamadit lomim a be nen ngan tamamim too dada kiau yo ayei nga, inbe katoo. ¹⁷ Le ye punu yo nen i, in la le awanga Timoti a imala pang yang i. Ya in ben au natuk le lok panga mai san. Inbe ya in itara lono medana pang Tool Mai, inbe iyei urata ki dook mata. Nen le ole ipamadit lomim ye dada yo be di tooltool ke Kirisi ngan titoo nga. Ngan dada tani in au i atoo lapau, le ye kene yo ala ye di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu nga, ngan apatomonai di ye dada tani in.

¹⁸Di diemim kapala ngan lodi tar nen, be au i o ke be amulu a mala akamatang tiap. Nen le tina tiyitmak di tapdi, inbe tisak noonongoo. ¹⁹Bong kumata le Tool Mai lono dook mata be amala nga, ngan ole amulu a amala pang yang palbe leu. Inbe ye kene tani in ole atar talngak ye betebetanga kidi tooltool ke sak noonongoo tina a be lok galanga nen, nga tiwetewete ye gurana kidi tapdi, too ye gurana ke Maro Amunu Silene yo ikauu pang di i. ²⁰Au i awete nen, yesoo di tooltool yo Maro matan kala di nga, ngan tiwete sokorai betanga kidi ye di tapdi gurana kidi leu tiap. Bong betanga kidi yo tiwete nga, ngan ipa ye gurana ke Maro Amunu Silene. ²¹Le soo dada lomim be mala ayeii pang i? Lomim be akaua koro mala ayemenai ang ye, too lomim be mala awete betanga silene pang inbe ayang tagauagaua dook mata?

Kanganga Tool Yo Ikapsap Ye Dada Ke Kerenge In A Ikoo

5 ¹Di tooltool tiwete pau le atakrai ye tool kiang atu yo ikapsap ye dada ke kerenge, bong kaye kagaua i. Ngan alongo ben tool tani in imadit ngan iye tinana paunu yo tamana iyooloo in yaru tipa. Atoo, urata yo iyeii i, in dook tiap san le di tooltool yo lodi galanga ye Maro tiap nga, ngan ke be di tiyeii tiap. ²Kumata be nen nga, ngan yelei a ang tapmim ngan kayitmak emim nga? E nga yelei a lomim modoko tiap, inbe moomoomim ye dada dook tiap yo pombe kataunu yang in tiap nga? Inbe yelei a kanganga tool yo iyei urata nen i, in tiap, a be nen ngan kaye kagaua mulu be nga? ³Moolmool, nookoot nga ayepe manga mooloo yang, bong ye lok ngan au i ben ayang tayepe gaongo. Le lok kaua urata ye so dook tiap yo tool tani in iyeii i. Ngan nen le lok kaua dada atu yo be kakarata betanga ki ye i. ⁴Ngan dada tani in nen, awete pang ye Tool Mai kiidi Yesu ene be ang katara gaongo sa. Inbe ye gaongo tani ngan ole dawa ben au i ayang tayepe, yesoo lok pang mai san. Le kagaua, lo ngan be ye gurana ke Tool Mai Yesu nga, ⁵ngan kasukete tool dook tiap tani in ila ye Satan baene, a be nen ngan isolu masngana ngan. Ngan kumata le be iyege dada dook tiap ki tani nga, ngan ye lal yo be Tool Mai imulu a isi ye i, in ole Maro ikauu a ipamule ye so dook tiap yo be igarungu i.

⁶Le in dook mata be kayitmak emim ye, ngan tiap. Ang ngan lomim galanga ye so yo be iyeie porong a isung in lapau, too? Ngan so tani in tiwete ene ye yis inbe mai tiap, bong ke be iyeie porong yo mai in a isung le imot. ⁷Le kagiri yis gurunu tani a be nen ngan kayei ben porong paunu yo taukan yis i. Moolmool, ang ngan porong tani yo paunu i, yesoo Kirisi in tiraumate a imata paidi a be nen ngan igiri noonoo kiidi le imot. Ngan ya in dawa ben sipsip natunu

yo tiraumate ye lal ke Paskimoolooningi ke Maro i.⁸ ⁸Nen le ole lod ponana ye Paskimoolooningi ke Maro, inbe tatoo dada yo be idi nga tayepe le dawa ben porong yo taukan yis i. Nen le idi nga ole tayepe le taukada busunu ye Maro matana, inbe tatoo betanga ki yo moolmool i. Inbe idi nga ole tayege dada ke porong yo yis iken lono i. Le ke be tayege dada dook tiap ke noonoo, inbe dada matana matana yo be takap masngana pang di tooltool kapala ye nga, ngan tiap.

⁹Ye rau kiau yo awode pang muku i, in awete pang be kin kaye di tooltool yo tikapsap ye dada ke kerenge ngan kagauagaua be. ¹⁰Ngan betanga yo awete nen nga, ngan kin lomim tar be awete ye di tooltool ke tana i, ngan be. Moolmool, di ngan tikapsap ye dada ke kerenge, inbe di ngan matadi gorengana mata ye so kidi diedi, inbe di ngan koodi paweserai di tooltool a be tikap sokorai so kidi, inbe di ngan tisung pang maro yo kai padodo ngan lapau. Bong kumata be kayege di tooltool yo nen nga, ngan ole kala ngai? Be nen ngan kayege tana i. ¹¹Bong nookoot nga ole apagalanga lomim ye betanga kiau tani i, in punu nen. Kin kaye di tooltool yo tiwete be di ngan di diede kapala yo titara lodi medana pang Yesu nga, bong be tikapsap ye dada ke kerenge, too matadi gorengana mata ye so kidi diedi, too tisung pang maro yo kai padodo nga, too tiwete mur ye di diedi, too tiyin ran medana mata le kutodi moo ye, too koodi paweserai di tooltool a be tikap sokorai so kidi nga, ngan kaye di kagauagaua be. Inbe kaye di kawur a kakan so gaongo be lapau.

¹²⁻¹³Ngan di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu tiap nga, ngan au i taukak urata yo ke be ayei i akarata betanga kidi ye nga. Maro ya taunu ole ikarata betanga ke di tooltool tina yo tiyepe diki nga. Bong ang ngan la be kakarata betanga ke di tooltool yo kaye di kagaua ye bareme ke Yesu nga. Le katoo betanga ke Maro yo iwete nen, “Kanganga tool yo iyei dada dook tiap in a ikoo le la iyepe diki.”^h

Dada Dook Mata Be Kaye Di Tooltool Ke Kirisi Kagauagaua Ye

6 ¹Ang ngan di tooltool ke Kirisi. Le kumata be ang tina ngan atu iye ene san tiparsu ye betanga nga, ngan yelei, ole ila muku ye di tooltool ke tana yo lodi galanga ye Maro tiap nga, a be tikaarata betanga kidi nga? Ngan moomoonoo tiap? Nga yelei a ila muku ye di tooltool ke Maro a la tikaarata betanga kidi tiap nga? ²Ang ngan o lomim galanga tiap, too? Pang dama ni ngan idi tooltool ke Maro ole takarata betanga kidi tooltool ke tana i, too? Ngan kumata le ang tina ngan be kakarata

^g 5:7 Mukot yege ngan di tooltool ke Yuda titoo betanga ke Maro a tiyei paroranga ye sipsip natunu. Le Maro ipaskimooloon di, inbe iraumatamata di natudi tamoto yo mumuanga ngan tiap. Ngan la le nookoot nga tiweta ye Paskimoolooningi ke Maro nga.

^h 5:12-13 Ger 17:7

betanga ke di tooltool ke tana i nga, ngan nga yelei a le ke be kakarata betanga kasin kasin yo ikenen kataunu yang, ngan tiap nga? ³Inbe ang ngan o lomim galanga tiap, too? Idi tooltool ke Maro ngan ole takarata betanga kidi bangabangana ke Maro, nga lapau. Nen le idi nga ke be takarata betanga ye yepongo kiidi yo ke tana i lapau. ⁴Inbe awete mulu nen, kumata le ang tina ngan kapala be kaparsu ye betanga nga, ngan yelei a be kop betanga kidi ngan ila ye di tooltool ke tana i be la tika-rata nga? Di ngan di tooltool dook mata ke be matadi kala di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu ngan tiap! ⁵Ngan au i yo awete nen nga, ngan be nen a apammoo ang ye betanga. Nga yelei, ang ngan o tool kiang sa lon kaua urata dook ke be ikarata betanga yo ikenen kataunu ye di tooltool ke Kirisi, ngan tiap, too? ⁶Bong ang ngan kayei nen tiap. Le ye kene yo ang atu be iye ene san tiparsu ye betanga nga, ngan ikauu a tila ye di tooltool maimai ke karatanga betanga be la tika-rata betanga kidi. Ngan nen le tikodo dama ke di tooltool yo lodi galanga ye Maro tiap nga, inbe tipapos betanga yo iken kataunu ye di nga. Ngan dada yo nen in dook tiap.

⁷Le moolmool sa, ang ngan katar di diemim kapala tilo ye ni ke karatanga betanga. Ngan dada kiang yo kayei nen i, in ipaposang ben ang ngan kamol ye dada yo ke Kirisi nga. Le kumata be di tooltool tiyei dada dook tiap pang nga, too tillungang a tikap sokorai so kiang sa nga, ngan kin kakap di a kala ye di tooltool tina be la tika-rata betanga kiang be, bong kumalum pang di leu. ⁸Bong katoo dada yo nen nga tiap. Ang tapmim ngan kallung di tooltool a kakap sokorai so kidi, inbe kayei dada dook tiap pang di lapau. E tina la kayei dada yo nen ngan pang di diemim kapala yo titara lodi medana pang Yesu nga.

⁹Ang ngan o lomim galanga tiap, too? Di tooltool yo tiyei dada dook tiap nga, ngan o ke be tilo tigaua ye di tooltool yo Maro be matan kala di, nga tiap. Nen le kin ang tapmim kakaua lungunu yang be. Di tooltool yo tikapsap ye dada ke kerenge nga, too tisung pang maro yo kai padodo nga, too tiyei bauk nga, too tiyei dada ben di tooltool ke Sodom tiyei nga, ¹⁰too tipinoo so, too matadi gorengana mata ye so kidi diedi, too tiyin ran medana mata le kutodi moo ye, too tiwete mur ye di diedi, too koodi paweserai di tooltool a be tikap sokorai so kidi nga, ngan o ke be lo tigaua ye di tooltool yo Maro be matan kala di nga, ngan tiap lapau. ¹¹Muku ngan ang kapala ngan kayepe nen, bong ngan Maro kiidi irriu ang a igiri noonoo kiang, inbe ipootang panga be kayei ben di tooltool ki ya taunu. Ngan ye gurana ke Amunu, inbe ye urata ke Tool Mai Yesu Kirisi yo iyei pang nga, ngan iwetang ben ang ngan tooltool noonoomim ye matana.

Idi Nga Rumu Ke Maro Amunu Silene

¹²Ang kapala ngan kawete nen, “Am nga taukamam gunkalanga le ke be amyei soo so yo lomam be amyei nga.” Ngan moolmool, bong so

le imot nga, ngan kapala ngan dook mata ke be ilonidi tiap. Inbe au i lok be ayei ben tool ke poranga pang dada sa yo dook tiap, ngan tiap lapau. ¹³Inbe di diemim kapala tiwete nen, “Kaningi nga iken be takan a kapodo sung ye, inbe kapodo nga iken be kaningi ilo lono.” Ngan moolmool, bong pang dama ni ngan so tina ole ikino, yesoo ole Maro iyei so ngan le imot le paunu mulu. Nen le tiniidi nga so ke Tool Mai, le ya la be matan kala i. Inbe ikarata be takapsap ye dada ke kerenge, ngan tiap, bong ikarata nga be tayepe a tasung panga, leu. ¹⁴Kakamata, muku ngan Maro ye gurana mai ki, ngan ipamaditi Tool Mai ye ni ke matenge. Inbe pang dama ni ngan ole ipamaditidi ye gurana ki tani, in lapau.

¹⁵Ang ngan o lomim galanga tiap, too? Ngan tinimim nga so ke Kirisi, yesoo idi nga dawa ben kene le baene. Nen le yeiei, ole takap Kirisi soonoo kapala ke tinini la tagaua ye garup yo lekelekene i? Tiap yege!

¹⁶Ang ngan o lomim galanga tiap, too? Sei tool yo ila ye garup lekelekene a la yaru tigaua tinidi i, in ben yaru ngan tinidi atu. Ngan ben tina Rau ke Maro iwete nga, “Ole yaru tigaua le tinidi ataleu.”ⁱ ¹⁷Bong sei tool yo Maro Amunu Silene iyeii le itara lono le imot pang Tool Mai i, in ben yaru tigaua lodi le atu.

¹⁸Le kin kakapsap ye dada ke kerenge be. Ngan dada dook tiap kapala ke noonoo yo di tooltool tiyei nga, ngan iken ke diki le igarung tinidi tiap. Bong sei tool yo iyei dada dook tiap ke bauk i, in ya taunu la igarungu tinini ye dada dook tiap ke noonoo i. ¹⁹Ang ngan o lomim galanga tiap, too? Ngan tinimim nga ben bareme ke sungunu yo Maro Amunu Silene iyepe ye i. Le Amunu Silene yo ikauu pang in iyepe lomim. Le ke be kawete be tinimim ngan kiang ang tapmim, ngan tiap, ²⁰yesoo Maro iyimang ye balingi mai san. Le so le imot yo be kayei ye tinimim nga, ngan kayei a be nen ngan kayeie Maro ene le ilo ete ke be di tooltool tikamata ngan tipayiti ye.

Torungu Ke Kerenge

7 ¹Nookoot nga be araua betanga kiang yo kawode ilo ye rau a kayawari pau i. Ngan ang ngan kawete nen, kumata le tamoto atu be ikere tiap nga, ngan dook mata, too?^j ²Moolmool, bong dada dook tiap ke yeingi bauk in pombe le mai san, le dook mata ngan nen, di tamoto tina yo atu atu nga, ngan di tapdi rimadi, inbe di garup ngan di tapdi niditooroo lapau. ³Nen le tamoto yo kerenge i, in ke be ipasakala tinini ye rimana tiap, bong imalum panga a yaru tigaua le atu ye dada yo ke kerenge i. Inbe rimana ke be ipasakala tinini ye nintooroo tiap

ⁱ 6:16 Pudu 2:24 ^j 7:1 Ngan dada san yo be taportaka betanga kasin nga ye i, in nen: *Ang ngan kawete nen, kumata tamoto atu be iye rimana tigaua tinidi tiap ben di tooltool kerenge tiap nga, ngan in dook mata, too?*

lapau, bong imalum panga a iyei dada gaongo leu ben nintooroo iyei nga. ⁴Yesoo, garup yo kerenge in ke be ya taleu iwetewete ye tinini a matan kala tiap, bong nintooroo la be matan kala lapau i. Le dada gaongo leu, tamoto yo kerenge in ke be ya taleu iwetewete ye tinini a matan kala tiap, bong rimana la be matan kala lapau i. ⁵Ngan nen le kin kapasakala tinimim ye di rimamim too nimimtooroo be. Moolmool, kumata be angru lomim dook mata be ole kagaua tinimim tiap, inbe kayepe ki ki kasin a be nen ngan kakarata lomim le dook inbe kapatarau nga, ngan in dook mata. Bong be kapatarau le imot nga, ngan kagaua tinimim mulu. Le kumata be kakap tutang dook ye yepongo kiang nen nga, ngan o ke be Satan itouang ngan kakapsap ye dada yo ke noonoo ngan tiap. ⁶Le noonongoo kiau yo au i akap pang ngan nen: Kumata le ong kuye rimam too nimtooroo lomim be kayepe ki ki ye manga modono kasin a be nen ngan kapatarau nga, ngan dook mata. Bong awete betanga yo nga pang nga, ngan be awete betanga medana pang a be nen ngan agunkalang ye dada ke kerenge tiap. ⁷Au i lok nen, be di tooltool le imot tiyepe dawa ben au i. Bong Maro ikap so matana matana ye lo ponana ki pang di tooltool tina nga atu atu le imot. Nen le tool atu ngan ikaua so ye lo ponana ki matana atu panga, inbe tool san ngan ikaua so ye lo ponana ki matana san panga.

⁸Nookoot nga be awete pang di tamoto kos yo rimadi timmata koot nga, inbe pang di garup yo tiyei tap ngan nen. Kumata le be tiyepe nen le tikere tiap dawa ben au i nga, ngan dook mata. ⁹Bong kumata le imoo pang di be tikap tut di dook ye panga kidi nga, ngan dook mata be tikere, ole nen ngan lodi kaua urata ye dada dook tiap yo ke yeingi bauk nga.

¹⁰Di tamoto le garup yo kerenge nga, nga be awete betanga medana i pang. Bong betanga tani i, in betanga kiau tiap, in ke Tool Mai. Le betanga tani in nen: Ang garup yo kerenge nga, kin kasukrai di nimimtooroo be. ¹¹Bong kumata garup be iyei nen nga, ngan ke be ikere mulu tiap, bong iyepe sokorai nen. Too be tiap nga, ngan imulu la iyooloo nintooroo mulu. Inbe ang tamoto lapau, kin kasukrai di rimamim be.

¹²Inbe di tooltool yo kapala nga, nga be awete pang nen. Bong betanga tina nga ke Tool Mai tiap, nga betanga kiau au tauk. Le betanga tina ngan nen: Kumata tamoto atu be ya in tool ke Kirisi, inbe iyooloo garup atu yo itara lono medana pang Yesu tiap, bong rimana tani in lono dook mata be yaru tiyepe nga, ngan ke be isukraii tiap. ¹³Inbe kumata garup atu be ya in tool ke Kirisi, inbe iyooloo tamoto yo itara lono medana pang Yesu tiap, bong nintooroo tani in lono dook mata be yaru tiyepe nga, ngan ke be isukraii tiap lapau. ¹⁴Ngan au i awete nen, yesoo sei tamoto yo itara lono medana pang Yesu tiap, bong rimana in tool ke Kirisi nga, ngan Maro ole matan kala dawa ben ya matan kala rimana yo ya taunu ipootoo panga i. Inbe gaongo leu, sei garup yo itara lono medana pang

Yesu tiap, bong nintooroo in tool ke Kirisi nga, ngan Maro ole matan kala dawa ben ya matan kala nintooroo yo ya taunu ipootoo panga lapau i. Le kumata be betanga ngan moolmool tiap nga, ngan matin nga le di natudi ngan tiyepe le tinidi igalanga ye Maro matana tiap. Bong betanga yo awete ngan moolmool le di natudi ngan tiyepe ben di tooltool yo Maro ipootoo di panga ya taunu nga.

¹⁵Bong kumata be tamoto too garup yo itara lono medana pang Yesu tiap i, in lono be ikoo ye nintooroo too rimana yo tool ke Kirisi in nga, ngan kin kalele be. E nintooroo too rimana tani yo itara lono medana pang Yesu i, in dada yo nen ngan be pombe pang ye nga, ngan taukan gunkalanga, bong ke be imalum panga be ikoo a ila, yesoo Maro ikiu idi be man tayepe ye lo silene yo ki i. ¹⁶Ong garup yo ke Kirisi in lom galanga tiap, o ke be kulono nintooroo a be nen ngan ole Maro ipamule ye so dook tiap yo be igarungu in lapau, too tiap? Inbe ong tamoto yo ke Kirisi in lom galanga tiap, o ke be kulono rimam a be nen ngan ole Maro ipamule ye so dook tiap yo be igarungu in lapau, too tiap?

Kayepe Ye Yepongo Yo Maro Ikauu Pang I

¹⁷Ang tina atu atu ngan lomim ponana ye yepongo yo Tool Mai ikauu pang koot i. Le yepongo yo ikauu pang kulkulunu yege ye kene yo ikiu ang ye i, in kayepe ye nen a tala. Ngan i betanga tani yo aweta pang di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu nga le imot i. ¹⁸Le kumata tool atu be tikoro tinini koot lo ngan be Maro ikiuu nga, ngan dookoot iyepe nen, bong ikapye be ikarata tinini tani yo tikora in le lo ben muku ngan be. Inbe kumata tool atu be tikoro tinini tiap, lo ngan be Maro ikiuu nga, ngan dookoot iyepe nen, bong isere di tooltool be tikoro tinini nga be. ¹⁹Ngan awete nen, yesoo dada ke koranga tinidi, in ben so sokorai. Inbe dada ke koranga tinidi tiap, in ben so sokorai lapau. Bong so yo dook mata kaiye i, in nen; be tattoo ger yo ke Maro nga. ²⁰Nen le ang tina atu atu ngan ole kayepe ye yepongo yo Maro ikauu pang kulkulunu yege ye kene yo ikiu ang ye i. ²¹Le kumata be ong in kuyepe ben tool ke poranga ye kene yo Maro ikiu ong ye in nga, ngan kin lom modoko be. Bong kumata le kupuske dada sa be kuyei ngan ole kuyepe ben tool ke poranga mulu tiap nga, ngan dook mata be kuyei leu. ²²Ngan nen, yesoo sei tool yo iyepe ben tool ke poranga ye kene yo Tool Mai ikiuu ye in nga, ngan ye Maro matana ngan ya in ben tool ke poranga tiap, bong iyepe sokorai. Inbe sei tool yo iyepe ben tool ke poranga tiap ye kene yo Tool Mai ikiuu ye in nga, ngan ye Maro matana ngan ya in iyepe sokorai tiap, bong iyepe ben tool ke poranga pang Kirisi. ²³Yesoo, Maro iyimang ye balingi mai san, le kin kayei ben di tooltool ke poranga pang di tooltool be. ²⁴Ang di diek nga, Maro ikiu ang atu atu be kaye kagaua. Le soo yepongo yo kayepe ye kulkulunu ye kene yo ikiu ang panga ye i, in kayepe so ye nen a tala.

Noonoongoo Pang Di Tooltool Yo Tikere Tiap Nga

²⁵Nookoot nga be araua betanga kiang yo kawode ilo ye rau pau a katorau ye di tooltool yo tikere tiap nga. Ngan noonoongoo yo be akauu pang i, in ipa ye Tool Mai tiap, bong in au lok la be aweta pang i. Ngan au i, Maro lono pau a ilonau, le betanga kiau yo be awete nga, ngan ke be kakap inbe katoo le imot. ²⁶Ye lal yo nookoot nga tayepe ye i, in urata moonoo maimai la pompombe pang yidi nga. Nen le au i lok tar be dook mata ngan nen, be ang kayepe dawa ben yo nookoot kayepe nga. ²⁷Ngan kumata ong in be kukere koot nga, ngan kin lom kaua urata be kusukraia rimam be. Inbe kumata le be kukere tiao nga, ngan kin lom kaua urata be kusere garup sa a kuyooloo, ngan be. ²⁸Bong kumata le be kukere nga, ngan dook mata, ong in kopsap ye dada yo ke noonoo nga tiap. Inbe kumata garup nene be ikere nga, ngan ikapsap ye dada yo ke noonoo in tiap lapau. Bong di tooltool yo kerenge nga, ngan ole urata moonoo alunu la be pompombe pang ye di ye yepongo kidi yo ke tana i nga. Nen le au i lok be urata moonoo yo nen ngan pompombe pang yang be, ngan la le akap noonoongoo nga pang nga.

²⁹Ang di diek nga, ye yo awete pang nen nga, yesoo lal yo be tayepe ye tana i, in mooloo mata tiap oo. Ngan manga yo nookoot katai nga le lo pang dama ni nga, ngan di tamoto yo tikere koot nga, ngan ole tiyepe dawa ben di ngan kerenge tiap. ³⁰Inbe di sema tooltool yo lodi modoko nga, ngan ole tiyepe ben di ngan lodi modoko tiap. Inbe di sema tooltool yo lodi ponana nga, ngan ole tiyepe ben di ngan lodi ponana tiap. Inbe di sema tooltool yo tiyimi so nga, ngan ole lodi kaua urata nen be so tina ngan ole iken so ye di tiap. ³¹Nen le di tooltool yo tiyei urata ye so ke tana i nga, ngan ole tiyepe ben so ke tana tani i, in ben so maiyoko pang di ye yepongo kidi tiap. Awete nen, yesoo ole mooloo tiap, inbe tana tani i le ipa ye so ki le imot yo nookoot iken nga, ngan ole imot.

³²Ngan au i lok be ang ngan lomim kaua urata mata ye so yo be ilonang ye yepongo kiang ke tana i, nga be. Le kakamata, tool yo ikere tiap i, in lon kaua urata nen, be ole iyei urata ke Tool Mai belei, a be nen ngan Tool Mai lono dook mata panga ye nga. ³³Bong tamoto yo ikere i, in lon kaua urata nen, be ole iyei urata ke tana i belei, a be nen ngan rimana lono dook mata panga ye nga. ³⁴Nen le tool kerenge tani in lon rru. Inbe garup nene, too garup tap yo ikere mulu tiap i, in lon kaua urata ye urata ke Tool Mai leu. Nen le ya in lono be iraia tinini inbe lono le imot pang Tool Mai. Bong garup yo ikere i, in lon kaua urata nen, be ole iyei urata ke tana i belei, a be nen ngan nintooroo lono dook mata panga ye nga. ³⁵Le au i yo awete nen nga, ngan be akodokalang tiap, bong be alonang. Le akap betanga yo nga pang, a be nen ngan ang kagaua lomim le imot pang Tool Mai, inbe katoo dada ki yo noonoonoo nga.

³⁶Kumata tool atu sa lon iwetewete nen, “Ai, garup nene yo apamede betanga panga be ayooloo in rai ki yo ke kerenge nga be imot. Le kumata be ayooloo tiap nga, ngan o dook mata tiap.” Le be lon wetewete nen, ngan dook mata nen be tool tani in itoo ya taunu lono a iyooloo. Ngan tool in ikapsap ye dada dook tiap ke noonoo tiap. ³⁷Bong kumata tool yo lono mede mata le ke be iyooloo garup nene yo ipamede betanga panga in tiap, inbe tinin iyolo panga be iyooloo tiap, bong be ya taunu matan kala ye panga ki nga, ngan iyei dada dook mata lapau le ke be iyepe sokorai nen. ³⁸Nen le tool yo iyooloo garup nene tani, in iyei dada dook mata, bong tool yo iyooloo tiap i, in iyei dada dook mata kaiye le illoso dada ke ene san in.

³⁹Ngan garup yo ikere i, in ke be isukraia nintooroo, inbe la iyooloo tamoto san tiap. Bong kumata le be nintooroo tani in imata le iyepe sokorai nga, ngan ke be iyooloo sei tamoto yo lono panga i. Bong be nen ngan iyooloo tamoto san la tool ke Kirisi leu i. ⁴⁰Ngan ye kamatanga kiau nga, ngan kumata garup tap tani in ikere tiap, inbe iyepe nen nga, ngan matin nga le yepongo ki dook mata. Le au tauk awete nen, bong au i lok tar nen be Maro Amunu Silene la ipapos betanga nga pau a le awete nga.

Asara Yo Tiparoro Pang Di Maro Yo Kai Padodo Nga

8 ¹Nookoot nga be araua betanga kiang yo kawode ilo ye rau pau ye asara yo tiyei paroranga ye pang di maro yo kai padodo nga. Ngan di tooltool kapala tiwete be idi le imot ngan lod galanga ye so yo nen nga, ngan betanga tina ngan moolmool. Bong lo galanga yo nen i, in ke be iyei di tooltool le di tapdi tiyitmak edi ye. Bong dada yo be lodo pang di diede ye mai san i, in la dada dook mata ke be talon di diede ye i. ²Nen le kumata tool atu lon wete be ya in lon galanga dook le imot ye so sa nga, ngan ya in lon galanga ye so yo lon wetewete ye, ngan tiap. ³Bong sei tool yo lono pang Maro mai san i, in ya la Maro lon galanga ye i.

⁴Le nga be araua torungu kiang ye asara yo tiyei paroranga ye pang di maro yo kai padodo nga. Ngan idi nga lod galanga nen be kai padodo yo ke tana i nga, ngan sa yo moolmool nga tiap. Inbe lod galanga lapau nen be Maro ya taleu in la Maro moolmool i. ⁵Moolmool, di tooltool tiwetewete ye so matana matana alunu yo ke lang le tana i nga, inbe tipootoo di be di ngan “maro” kidi inbe “tool mai” kidi. ⁶Bong idi nga tatara lodo medana nen, be Maro ataleu, inbe ya in Tamada tani yo itar so nga le imot i. Inbe idi nga tayepe a be nen ngan taye urata yo ki nga. Inbe idi nga tatara lodo medana nen, be Tool Mai ataleu, inbe ya in Yesu Kirisi tani yo so nga le imot ipa ye a si pompombe i. Inbe yepongo kiidi ngan ipa ye lapau.

⁷Bong di tooltool le imot nga lodi galanga ye so yo nga tiap. Inbe di diede kapala ngan lodi yo iwetewete pang di ye dada dook mata yo be

titoo nga, ngan imede mata tiap. Ngan nen le ye kene yo be tikan asara medana yo di tooltool kapala tiyei paroranga ye pang di maro kidi yo kai padodo nga, ngan tikanamai di ben di ngan tiyei dada dawa ben di tooltool yo titara lodi medana pang Maro tiap nga. ⁸Bong kaningi nga ke be ilonidi le taye tooltool dook mata ye Maro matana ngan tiap. Le kumata be takan too takan tiap nga, ngan ole ilonidi too igarungidi, ngan tiap lapau.

⁹⁻¹⁰Bong ang tooltool yo lomim galanga ben kaningi ngan taukan gunkalanga nga, ngan kin kakap tutang dook leu ye kan sokoraingi asara medana yo tiyei paroranga ye pang di maro yo kai padodo nga. Ole nen ngan kagarung di diemim kapala yo lodi mede pang Kirisi tiao nga. Ngan nen, yesoo di ngan lodi yo iwetewete pang di ye dada dook mata yo be titoo nga, ngan imede mata tiap. Le kumata be lo kon so ye rumu ke di maro yo kai padodo nga, le di tina ngan atu ikamatong nga, ngan ole kuyolo panga be ya lapau lo ikan kaningi tina ngan. ¹¹Nen le ye dada kiang yo katoo lo galanga kiang ye nen in nga, ngan be kagarungu emim kase tani yo Kirisi imata ye i. ¹²Inbe kumata ang ngan be kayei urata dook tiap yo nen ngan panga le kagarungu lono yo imede tiao in nga, ngan ang ngan kayei noonoo ye Kirisi matana. ¹³Ngan nanga, kumata le ek ikanamai be nga ikapsap ye noonoo ye yo ikan asara medana yo tiyei paroranga ye pang di maro yo kai padodo nga, ngan o ke be akan asara tina mulu tiap. Yesoo, au i lok be ayeie ek tani yo lon mede mata tiao in a iyei noonoo be.

Paulu Iwetewete Ye Urata Ke Aposol Yo Iyeii I

9 ¹Au i tool ke poranga tiap, bong ayepe sokorai. Inbe au i aposol. Inbe akamata Tool Mai kiidi Yesu ye matak. Inbe urata ki yo ayei pang nga, ngan itar kanono, le ang ngan katara lomim ye inbe katoo. Bong nga yelei, ang ngan kakamatau ben au i o tooltool nen tiap, too? ²Moolmool, di tooltool kapala tiwete be au i aposol tiap, bong ang ngan lomim galanga yau. Yesoo, ye urata ke Tool Mai yo ayeii ngan le katara lomim ye a katoo i, in ipaposau ben au i aposol ke Tool Mai. ³Ngan nen le kumata di tooltool be tigarungau ye betanga a tiwete be au i aposol moolmool tiap nga, ngan ole araua betanga kidi nen. ⁴Nga yelei, am aposol ole amkap kaningi le ran yo tikap pam ye urata yo amyei, ngan tiap, too? ⁵Inbe nga yelei, kumata be amkere nga, ngan ke be amkap di rimamam yo titara lodi medana pang Yesu nga, inbe amye di ampa ye urata kiam tiap, too? Ngan di diemam kapala tiye Tool Mai di taini inbe Pita tiyei nen, bong nga yelei, am nga o ke be amyei dawa ben di nga tiap, too? ⁶Too, aye Banabas amru leu la be amyei urata ye kaningi le ran yo be tikap pam a ilonam ye yepongo kiam nga, too? ⁷Ngan sei tool iyei urata ben tool ke patokongo, ngan le ya taunu iyimi urata kootoonoo ki ye pat ki i? Inbe sei tool ikapki kumu ke ooroo

wain, ngan le ikan wain yo ikapki ye kumu ki nga, ngan puana tiap i? Inbe sei tool matan kala di sipsip, ngan le iyin touo sui ke di sipsip tina ngan pitia i? ⁸Ngan kin lomim tarau be atoo lo galanga ke di tooltool ke tana i leu la awete betanga yo nga, ngan be. Yesoo, betanga yo iken ye ger ke Maro ngan iwete nen lapau. ⁹Nen le ger ke Maro yo ikauu pang Mose a iwode lo ye rau in iwete nen, “Ye kene yo be kakap urata pang bulumakau kiang a ipa be iyirngan dingding patunu ngan kulini idu tana nga, ngan kin kupaukala koonoo a ikan so tiap ngan be.”^k Ngan lomim tar belei, Maro lon rru ye bulumakau leu la le iwete betanga nen nga, too? ¹⁰Tiap yege! Ngan yo iwete nen nga, ngan ye idi nga, too? Moolmool, betanga yo Mose iwode ngan ye idi nga. Yesoo, tool yo itara tana be ipe dingding patunu i, inbe tool yo ipirpala dingding patunu a kulini du tana i, in yaru ngan lodi tar nen be ole tikan kaningi tina ngan kapala ye urata kootoonoo kidi. ¹¹Le am nga ye kene yo amyei urata kataunu yang ye in nga, ngan dawa ben ampe so ke Maro Amunu Silene ilo ye kumu kiang, ngan le dook mata nen be kakap so kiang pam be kalonam ye yepongo kiam ke tana i lapau. Bong nga yelei, ye kamatanga kiang ngan o lomim tar ben am nga lomam be kalonam ye so maiyoko, too? ¹²Ngan kumata le be kamalum pang di aposol kapala be tikap so yang a kalon di nga, ngan ole dook mata nen be kalonam ye so yo nen ngan le alunu kaiye. Muku ngan am nga ke be amwete pang be kalonam ye so yo nen nga, bong amyei nen tiap, yesoo am nga lomam be amkap urata moonoo pang a iyakala di tooltool yo be titar talngadi a tilongo bingi dook mata ke Kirisi nga tiap. Ngan nen le am tapmam amsolo moonoo ke so tina ngan le imot.

¹³Ang ngan lomim galanga lapau, too? Di sema tooltool yo tikaua urata ye bareme mai ke sungunu pang Maro nga, ngan ole tikan kaningi ke bareme tani in. Inbe di sema tooltool yo tiyei urata ke paroranga so ye kookoowoo ke paroranga so pang Maro nga, ngan ole tikan asara le so kapala yo tiyei paroranga ye nga. ¹⁴Le dada gaongo leu ye di sema tooltool yo tiwetewete bingi dook mata nga. Ngan Tool Mai iwete betanga medana ye di be ole tikap balingi ye urata kootoonoo kidi yo tiyei nga, a be nen ngan ilon di ye yepongo kidi.

¹⁵Le au i ke be akap so yo nen ngan ye urata kootoonoo kiau, bong ayei touo dada yo nen ngan siap. Inbe nookoot nga au i awodo betanga yo nga, ngan be nen a apamadit lomim be kakap so yo nen ngan pau, nga tiap. Au i lok mede nen be kakaua so sa pau be, a be nen ngan au i ayitmaka ek inbe lok ponana ye yo akap touo so sa ye urata kootoonoo kiau tiap nga. Nen le dook mata be amata muku a nen ngan kayei nen be. ¹⁶Bong ye kene yo be awetewete bingi dook mata pang di tooltool ye

^k 9:9 Ger 25:4

in nga, ngan ke be kook payitau ye urata kiau tani, in tiap. Yesoo, Tool Mai ya taunu la ikaua urata i pau be awetewete bingi dook mata tani in pang di tooltool i. Le atoo, kumata be awetewete pang di tooltool ye bingi dook mata ki tani in tiap nga, ngan ole akaua masngana mai. ¹⁷Inbe kumata be atoo au tauk lok leu a be awetewete bingi dook mata ke Maro pang di tooltool nga, ngan ole akap balingi ye urata kootoonoo kiau. Bong nen tiap, yesoo Tool Mai la ikaua urata i pau le tina apas le ayei leu. ¹⁸Le soo balingi be akauu ye urata kootoonoo kiau i? Balingi kiau yo be akauu i, in nen. Ye kene yo be awetewete bingi dook mata ke Maro pang di tooltool ye in nga, ngan awete pang di be tikap so pau ye urata kootoonoo kiau tiap, bong ayei sokoraii. In balingi kiau tani nain.

¹⁹Au i tool ke poranga tiap, au i ayepe sokorai, le tool sa be iyei kuto mai pau, nga tiap. Bong au tauk i atarau le ayepe dawa ben tool ke poranga pang di tooltool nga le imot, a be nen ngan akap di tooltool le alunu ye bingi dook mata a man titoo Kirisi. ²⁰Ngan nen le ye kene yo aye di Yuda amyepe ye in nga, ngan ayei dawa ben di le atoo dada le momo kidi, a be nen ngan tilongo betanga kiau, inbe titara lodi medana pang Kirisi. Moolmool, au i ayepe la ger kidi Yuda parmana tiap, bong ole ayepe dawa ben di tooltool tina yo tiyepe la ger parmana nga, a be nen ngan akap di le alunu a man titoo Kirisi. ²¹Inbe kene yo aye di tooltool yo tipa ye rara ke di Yuda tiap ngan amyepe nga, ngan ayei dawa ben di tooltool tina yo taukadi ger nga, a be nen ngan akap di tooltool tina yo tipa ye rara kidi Yuda tiap nga man titoo Kirisi. Moolmool, au i awala murik pang ger ke Maro tiap, yesoo atoo ger yo ke Kirisi nga. ²²Inbe kene yo aye di tooltool yo titara lodi le imede mata pang Kirisi tiao ngan amyepe nga, ngan ole ayepe dawa ben di, a be nen ngan alon di a tikodo le timede ye lodi medana yo titaru i. Le au i atoo dada kidi tooltool le imot yo aye di amyepe nga, a be nen ngan akap di kapala a apamulu di ye dada dook tiap kidi yo tiyei ngan a man titoo Kirisi. ²³Ngan urata tina le imot yo au i ayei nga, ngan be nen a akarata dada pang bingi dook mata ke Maro tani be ingaua ni mai i le imot. Ayei nen, a be nen ngan au lapau akap so dook mata yo Maro ipamede betanga ye be ole ikap pang di tooltool yo titoo bingi dook mata tani in nga.

²⁴Ang ngan lomim galanga lapau, too? Kumata le lewongo atu ke dadongo be pombe nga, ngan di tooltool le imot yo edi iken ye lewongo tani ngan ole tidada. Bong tool ataleu la be illos di diene ngan ole ikap balingi i. Nen le dook mata ngan nen, kadada le guramim ngan la be kakap balingi nga. ²⁵Ngan di tooltool le imot yo lodi be tillos di diedi ye lewongo nga, ngan ole titouotouo di dook ye dada yo ke lewongo tani nga. Di ngan lodi be tiyei nen, a be nen ngan tillos di diedi inbe tikap koomoo ke kutodi. Bong koomoo tani yo tidada ye i, in ole iken le mos tiap inbe dook tiap. Bong idi nga tadada nga, ngan be nen a takap

koomoo ke kutodo yo be iken nen le taukan motingi i. ²⁶Ngan nanga, ye kene yo be adada nga, ngan ke be adada dawa ben tool yo matana pang ye ker tiap inbe idada, in tiap. Inbe ayei dawa ben tool yo be ipatoko ngan ikatte baene sokorai, in tiap lapau. ²⁷Ngan nen le tinik yo iyolau be la ayei dada dook tiap ke noonoo i, in arautoo du tana. Ngan ya in ben tool ke yeingi urata ke poranga pau le au i atoo tiap, bong ayei kuto mai panga, inbe awete soo so yo be iyei nga. Ole nen ngan ayei noonoo ngan ole urata yo ayei be awetewete bingi dook mata pang di tooltool ye i, in o ke be ilonau tiap, inbe au tauk i akap touo balingi sa ye urata kootoonoo kiau tiap lapau.

Matamim Too Ye Panga Ke Di Isrel

10 ¹Ang di diek nga, au i lok be lomim kallu ye soo so yo pombe pang ye di sasa kiidi tiye Mose yo tiyege Isip a timan, ngan be. Ngan ye kene tani in di le imot tiyepe la eng tene yo Maro iyepe ye in parmana, inbe matan kala di a tipa dook mata le la tisiutu Tiek Kooroonoo a tila ke kapala. ²Ngan eng tene tani yo tipa parmana i, inbe tiek yo tipa kataunu ki i, in dawa ben di le imot ngan tirriu ye. Le tina timadit a tiyei ben Mose di galiunu inbe titoo. ³⁻⁴Ngan di le imot ngan tikana kaningi ataleu inbe tiyini ran ataleu yo ipa ye Maro Amunu Silene i. Ngan ran tani yo tiyinu in pombe ye pat yo gurana ke Maro Amunu Silene iken ye inbe ipagege di a tila i. Ngan pat tani in Kirisi ya taunu. ⁵Bong Maro lono dook mata pang di Isrel kapala ye dada kidi yo tiyei, ngan tiap. Nen le iyei di le alunu la timmata a bobodi iken nin la nin a sila ikino ye ni sorrakene tani nga.

⁶Ngan so tina le imot yo pombe nga, ngan be iyei ben tarkilanga paidi, a be nen ngan tayeida dook tiap ke noonoo yo dawa ben di tiyei nga, ngan be. ⁷Ngan nanga, kin kasung pang di maro yo kai padodo dawa ben yo muku ngan di Isrel tina ngan kapala tiyei, ngan be. Ngan Rau ke Maro iwete nen, “Di tooltool tiwur a tikan inbe tiyin, le tina lodi ponana a timadit le tiye di garup tillewe ye dada yo dook tiap nga.”¹ ⁸Nen le idi nga kin tayeida dook tiap ke bauk dawa ben di Isrel tina ngan kapala tiyei, ngan be. Ngan tiyei nen, le ye ke atu in Maro iramatamata di tooltool kidi ben 23,000 a timmata. ⁹Inbe idi nga kin tatouo gurana ke Tool Mai be. Ngan di Isrel tina ngan kapala tiyei nen, ngan le moto dook tiap pompombe a tikan di le timmata. ¹⁰Inbe idi nga kin tapasa mur ye Maro inbe di kuto maimai yo ki, nga be. Ngan di Isrel tina ngan kapala tiyei nen, ngan le Maro iwanga bangabangana ki yo ke garungunu so in si iramatamata di le timmata.

¹¹Ngan so tina le imot yo pombe pang ye di sasa kiidi nga, ngan be nen a iyei ben tarkilanga paidi. Le di tooltool tiwodo betanga ki ilo ye Rau ke Maro

¹ 10:7 Pamulenge 32:6

a be nen ngan takamata, inbe takap tutidi dook, yesoo nookoot nga tayepe ye lal yo tana i be imot ye i. ¹²Nen le kumata ong sei tooltool yo lom tar be ong in kukodo le kumede ye lom medana yo kutaru pang Yesu in nga, ngan kin kop tutong dook leu. Ole nen ngan kumol. ¹³Ngan touanga le imot yo pombe pang yang nga, ngan san ye touanga yo kanakana ngan pombe pang ye di tooltool nga le imot ngan tiap. Bong Maro in itoo betanga ki yo ipamede i, nen le ke be imalum pang touanga tina ngan sa a illos gurana yo kiang, ngan tiap lapau. Le ye kene yo touanga be pombe pang yang nga, ngan ole ipatnaia dada yo be ilonang ye i, a be nen ngan kakodo le kamede a kalloso touanga tani in.

Paroranga Ke Kai Padodo, Inbe Kaningi Ke Tool Mai

¹⁴Ang di tooltool kiau yo lok pang mai san nga, kin kayepe manga mooloo ye sungunu ke di maro yo kai padodo nga. ¹⁵Ngan ang ngan lo galanga kiang dook mata. Ngan la awete betanga nga pang a be nen ngan ang tapmim matamim too betanga kiau yo awete nga. ¹⁶Ngan ye kene yo takana medana ye in nga, ngan le tawete lo ponana kiidi pang Maro ye ruku yo ooroo wain surunu iken ye i, inbe tayinu. Inbe idi ngan tatara lodo nen be tayinu a taye Kirisi tagaua lodo le atu ye. Ngan nen le rara ki yo imati ye kai palasingi i, in dawa ben idi taudu rara kiidi la imati i. Inbe porong yo tate a takani i, in idi nga takani ngan le tatara lodo nen be takani a taye Kirisi tagaua lodo le atu ye. Ngan nen le tinini yo iraii paidi i, in dawa ben idi taudu tiniidi la taraii i. ¹⁷Le porong yo tate kasin kasin a takani i, in ataleu dawa ben idi nga. Idi tooltool alunu, bong tagaua le taye ben tool ataleu, yesoo takana porong tani yo ataleu i.

¹⁸Ole lomim kaua urata dook ye momo kidi tooltool ke Isrel ngan. Ngan ye kene yo tiyei paroranga nga, ngan ole tidaun asara yo be tiyei paroranga ye nga, ngan kapala ye kookoowoo ke paroranga so, inbe kapala ki ngan tikan. Ngan dada yo tiyei nen i, in be nen a tiye Maro tigaua lodi le atu ye. ¹⁹Kumata be nen nga, ngan yelei ye di maro yo kai padodo nga, inbe kaningi yo tiyei paroranga ye pang di nga? Ngan so moolmool, too? ²⁰Tiap! Di tooltool yo lodi galanga ye Maro tiap nga, ngan tiyei paroranga pang Maro tiap, bong tiyei paroranga pang di so sadi. Nen le au i lok be kaye di so sadi tina ngan kagauagaua be. ²¹Le ang ngan ke be kayin wain ye ruku ke Tool Mai, lo ngan be la kayin wain ye ruku ke di so sadi, ngan tiap. Inbe ang ngan ke be kakan kaningi ye kookoowoo ke kaningi so ke Tool Mai, lo ngan be la kakan kaningi ye kookoowoo kidi so sadi, ngan tiap lapau. ²²Kumata be idi nga taye nen nga, ngan ole tayeie Tool Mai le lono dook tiap paidi, yesoo ya lono be taye tayepe leu. Nga yelei, idi nga gurana kiidi mai le illos gurana yo ki nga, too? O tiap!

Kanakana Nga Be Tayitmaka Maro Ene Leu

²³Ang kapala ngan kawete nen, “Am nga ke be amyei so le imot yo lomam be amyei nga.” Ngan moolmool, bong so nga le imot ngan dook

mata ke be ilonidi tiap. Kawete nen, “Am nga ke be amyei so le imot yo lomam be amyei nga.” Moolmool, bong so tina le imot ngan ke be ilonidi a takodo le tamede ye Kirisi tiap. ²⁴Ngan idi tooltool ke Kirisi nga ke be lod kaua urata mata ye dada yo be talonidi taudu ye leu ngan tiap, bong be nen ngan lod kaua urata ye dada yo be talon di diede kapala ye ngan lapau.

²⁵Ngan ang ngan ke be kakan asara medana yo tiyawa ye ni ke yawaringi so nga, bong kin lomim wetewete ye a kator di ye be. Ngan ang ngan ke be kakan so nen, ²⁶yesoo Rau ke Maro iwete nen, “Tana i ipa ye so le imot yo iken ye nga, ngan ke Tool Mai.”^m

²⁷Kumata le be tool sa yo itara lono medana pang Yesu tiap i, in ikiu ong be kula rumu ki la kuye kakan so le lom dook mata be kula nga, ngan soo so yo itar lo kookoowoo pono pang kaningi nga, ngan kon leu. Bong kin lom rru ye so tina a kutor ye be. ²⁸Bong kumata be tool sa iwete pong nen, “Ngan so yo nga tiyei paroranga ye pang di maro yo kai padodo nga,” be iwete pong nen nga, ngan kin kon be. Ole nen ngan tool tani yo iwete pong i, in ole lon tarong ben ong in kuyei dada dook tiap. ²⁹Moolmool, ong lom yo iwetewete pong ye dada dook mata be kutoo i, in iwete kumata be kon asara medana tina nga, ngan ong in kuyei noonoo, ngan tiap. Bong au i awete pong ye tool san in la be lon tarong nen i. Le nga yelei, be tool san in ilelau ye so yo au i lok galanga ye be in dook mata pau be ayei in nga? ³⁰Kumata be awete lo ponana kiau pang Maro ye kaningi yo be akan nga, ngan yelei a be tool san ipasa mur yau ye so yo awete lo ponana kiau pang Maro ye koot nga?

³¹Ngan nanga, soo so yo be kayei i, too soo so yo be kakan le kayin nga, ngan kayei pang Maro, a be nen ngan di tooltool tikamata ben kayeie ene le ilo ete ke be tipayiti. ³²Ngan nen le kin kayei di Yuda, too di Girik yo tipa ye rara kidi Yuda tiap nga, too di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu nga, ngan le timol a tikapsap ye dada ke noonoo be. ³³Ole kayei dawa ben au. Au i akapye be ayei di tooltool nga le imot a lodi dook mata pau ye so tina le imot yo ayei nga. Ngan yo ayei nen nga, ngan be nen a au tauk alonau ye tiap, bong be alon di tooltool nga le imot, a be nen ngan Maro ikap di a ipamulu di ye so dook tiap yo be igarungu di i.

11 ¹Le ole katoo au ye dada kiau yo ayei nga, dawa ben au i atoo Kirisi ye dada ki yo iyei nga.

Dada Dook Mata Ke Sungunu

²Au i apayitang mai san ye yo lomim tutau ye so nga le imot, inbe kaparama betanga kiau yo muku ngan apatomonai ang ye nga. ³Bong au

^m 10:26 Rau ke Woungu 24:1

i lok be ang ngan lomim galanga ye betanga san in nen. Kirisi in iyei tool kuto mai pang di tamoto nga le imot. Inbe di tamoto ngan tiyei tooltool kuto maimai pang di rimadi, inbe Maro in iyei tool kuto mai pang Kirisi. ⁴Nen le tamoto yo iduku kutono, inbe ipatarau, too ikaua Maro koonoo a iwetewete betanga ki i, in ngan ipammoo Kirisi yo tool kuto mai ki i. ⁵Inbe garup yo iduku kutono tiap, inbe ipatarau, too ikaua Maro koonoo a iwetewete betanga ki i, in ngan ipammoo nintooroo yo tool kuto mai ki i. Ngan ole dawa ben garup yo tikoto kutono le korkorngana a moomoonoo ye i. ⁶Le kumata garup atu lono be iduku kutono tiap nga, ngan dook mata nen be tikoto kutono le imot a idu tana. Bong kumata be garup tani in moomoonoo ye kutono be tikoti too tiyelli le imot nga, ngan ole iduku kutono. ⁷Ngan tamoto in ke be iduku kutono tiap, yesoo ya in ben Maro kanningana le ole ipatnaia Maro pang di tooltool. Inbe ya in iyepe be iyeie Maro ene le ilo ete ke be di tooltool tipayiti. Bong garup in ole ipatnai di tamoto yo iyepe parmadi nga, ngan pang di tooltool. Le kumata be iyepe dook, ngan ole iyei edi le ilo ete ye di tooltool matadi. ⁸Ole nen, yesoo kulkulunu ngan Maro ikarata tamoto ye garup turana tiap, bong ikarata garup ye tamoto turana. ⁹Inbe ikarata tamoto be ilono garup tiap, bong ikarata garup be ilono tamoto. ¹⁰Ngan la garup in ole iduku kutono a be iyei tarkilanga panga ben ya in iyepe la gurana kidi tooltool yo matadi kala ngan parmadi. Inbe ole iyei nen, a be nen ngan di bangabangana ke Maro yo matadi ikenen ye nga, ngan ole lodi ponana ye.

¹¹Bong idi tamoto le garup yo tagaua lodo le atu pang Tool Mai nga, ngan be tayepe ki ki tiap, bong be tagaua inbe taparlon. ¹²Kulkulunu ngan Maro ikarata garup ye tamoto turana. Inbe nookoot nga di garup la tipasui di tamoto nga. Bong so tina le imot nga, ngan punu la Maro i.

¹³Le be nen ngan ang tapmim matamim too betanga i. Ngan dook mata be garup iduku kutono tiap, inbe ipatarau pang Maro ye ni yo be tigaua a tisung ye i? ¹⁴Ngan momo kiidi ngan nen, kumata tamoto atu be kutono raunu mooloo mooloo nga, ngan dook tiap le ke be moomoonoo ye. ¹⁵Bong kumata garup atu be ipataua kutono raunu le mooloo mooloo nga, ngan ole iyei ben moro dook mata panga, inbe di tooltool ole tipayiti ye. Yesoo, Maro ya taunu la iyeie garup tani le kutono raunu mooloo mooloo i, a be nen ngan iduku kutono. ¹⁶Bong kumata tool sa be lono dook mata ye betanga kiau nga tiap le be iwetewete ye nga, ngan ole awete panga nen. Au aye di diek nga amtoo dada san tiap, inbe di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu, ngan titoo dada san tiap lapau.

Kaningi Ke Tool Mai

¹⁷Atoo, nookoot nga be awete pang ye dada kiang kapala yo kayei nga, ngan au i lok ponana ye pitiap yege. Yesoo, ye kene yo kagaua ye

sungunu nga, ngan katoo dada dook mata sa yo be ilonang nga tiap, bong ang tapmim kagarungang. ¹⁸Ngan betanga kiau yo ipa muku in nen. Alongo bingi kiang nen, ye kene yo man kagaua ye sungunu nga, ngan kagaua lomim le atu tiap, bong kaparpoto a kayepe ki ki. Nen le au i lok tar be betanga tina ngan sa o moolmool. ¹⁹Ngan dada kiang yo kaparpoto ye nen i, in dook mata le pombe yang, too? Bong dookoot, kayei nen a be nen ngan takamata di sema tooltool yo dook mata ye Maro matana nga. ²⁰Inbe ye kene yo man kagaua be kakan so nga, ngan kawete be kakana kaningi ke Tool Mai a be lomim tutu. Bong tiap, lomim tutu Tool Mai tiap, ²¹yesoo ang tina ngan lomim ye di tooltool kapala a kanam di tiap, bong ang atu atu kamadit tina le kakap kaningi pang ang tapmim a kakan. Nen le di tooltool kapala ngan tikan so tiap le pitolo di, inbe di kapala ngan tiyin kaiye ran medana le kutodi moo ye oo. ²²Nga yelei, ang ngan o rumu sa ke be kakan le kayin ye tiap, too? Inbe ang ngan o lomim pang di tooltool yo tigaua ye bareme ke Maro ngan tiap, le kapammoo di diemim kapala yo so kidi alunu mata tiap nga, too? Nga ole awete soo betanga pang? Ole apayitang ye dada kiang yo nen i? Tiap yege!

²³Kalongo dook, yesoo betanga tina yo muku ngan akap ye Tool Mai motong asuket pang lapau nga, ngan nen. Ye bong tani yo Yuta itara Tool Mai Yesu la di koi ki baedi ye in nga, ngan ikaua porong, ²⁴inbe iwete lo ponana ki pang Maro ye. Motong la itepalapala a imalimoo, inbe iwete nen, “I au medak la akauu pang i. Le ole kakani a be nen ngan lomim tutu matenge kiau ye.”ⁿ ²⁵Ngan tikana porong tani a imot, motong la itoo dada gaongo leu ye ruku. Le iwete nen, “Ooroo wain surunu yo iken ruku i lono nga, ngan rara kiau yo apamede betanga medana paunu pang ye i.”^o Le kanakana be kayin ye ruku i nga, ngan kayin a be nen ngan lomim tutu matenge kiau ye.” ²⁶Ngan tina Yesu iwete nen nga, ngan la lomim galanga nen: Ye kene yo be kakana porong, inbe kayin ye ruku nga, ngan ben kawetewete pang di tooltool kapala ye matenge ke Tool Mai. Le ang ngan ole kayei nen le lo ye lal yo be imulu a isi ye i.

²⁷Ngan nanga, kumata sei tool be ikarata lono dook tiap, inbe ikana porong, inbe iyin ye ruku ke Tool Mai nga, ngan ya in ikapsap ye dada ke noonoo. Inbe ye dada ki yo nen i, in iyeie Tool Mai medana le rarana ben so sokorai. ²⁸Le di tooltool tina yo atu atu nga, ngan ole tikaata di tapdi lodi le dook muku ngan, lo ngan be tikana porong, inbe tiyin ye ruku tani. ²⁹Yesoo, kumata sei tool yo ikilla ben in Tool Mai medana le rarana tiap, le ikan sokoraia porong, inbe iyin sokorai ye ruku i, in ole Maro ikarata betanga ki a be nen ngan iyemenaii. ³⁰Ngan ye punu yo nen i, in la le di tooltool kiang alunu matamatenge ikap di le taukadi guradi,

ⁿ 11:24 Luka 22:19 ^o 11:25 Luka 22:20

inbe di kapala timmata ye i. ³¹Bong kumata be idi taudu takarata lodo le dook muku, lo ngan be takana medana nga, ngan o ke be Maro ikarata betanga kiidi a be iyemenai idi, ngan tiap. ³²Bong ye kene yo be Tool Mai iyemenai idi ye in nga, ngan be ikaratidi ye dada kiidi leu, a be nen ngan pang dama ni ye kene yo Maro be igarung di tooltool ke tana i le tilledi nga, ngan ole igarungidi le tapa ye di tiap.

³³Le ang di diek nga, ngan ye kene yo be kagaua ye sungunu a be kakana kaningi ke Tool Mai ye in nga, ngan kanam di diemim kapala le timan ngan, lo ngan be ang le imot kagaua inbe kakani. ³⁴Inbe kumata le ang tina ngan atu be pitola le dook tiap nga, ngan dook mata be ikan so rumu ki ngan, lo ngan be iman ye gaongo. Ole nen ngan igarungu gaongo kiang tani, le Maro lono dook tiap panga a iyemenaii ye.

Ngan betanga kapala yo iken nga, ngan ole ye kene yo be au tauk amala akamatang ye i, ngan la be mala akaratang ye nga.

So Yo Ipa Ye Lo Ponana Ke Maro Amunu Silene Nga

12 ¹Ang di diek nga, nookoot nga be araua betanga kiang yo kawode ilo ye rau pau ye so yo Maro Amunu Silene ikap sokorai pang ye lo ponana ki nga. Ngan au i lok be lomim galanga dook ye betanga moolmool ki. ²Nen le lomim tut ye kene yo ang ngan kayei tooltool ke Kirisi tia nga, ngan so sa iyolang pang ye dada matana matana be la kasung pang di kai padodo yo tiwetewete tiap nga. ³Le nga be awete pang nen, tool yo Maro Amunu Silene iyepe ye i, in o ke be igarungu Yesu ye betanga dook tiap, ngan tiap. Inbe tool yo Maro Amunu Silene iyepe ye tiap i, in o ke be iwete be Yesu in Tool Mai, ngan tiap lapau.

⁴Ngan so yo ipa ye lo ponana ke Maro Amunu Silene nga, ngan matana ki ki. Bong Maro Amunu Silene ataleu la ikap so tina ngan paidi i. ⁵Inbe idi nga taye urata matana ki ki pang Tool Mai, bong idi le imot nga taye urata tina ngan pang Tool Mai ataleu. ⁶Inbe idi nga tatoo dada matana matana be taye urata pang Maro, bong Maro ataleu la ipamedidi, inbe ikap gurana paidi be taye urata ki tina ye i.

⁷Ngan Maro Amunu Silene ipapos gurana ki, inbe ikap paidi atu atu, a be nen ngan talon di tooltool kapala ye. ⁸Le tool atu in Maro Amunu Silene iloni be lon kaua betanga lono dook, a be nen ngan iwetewete pang di tooltool ye dada yo dook mata nga. Inbe tool san in ikaua lo galanga dook mata panga, a be nen ngan ipapos pang di tooltool ye so kapala yo lon galanga ye nga. ⁹Inbe tool san in Maro Amunu Silene tani in ipamede lono medana yo itaru in le imede. Inbe tool san in ikaua gurana panga be ikarata di tooltool yo matamatenge ikap di ngan le tinidi dook mata mulu. ¹⁰Inbe tool san, in Maro Amunu Silene tani, in ikaua gurana panga be iyei mos ye. Inbe san, in ikaua gurana panga be ikaua Maro koonoo

a iwetewete betanga ki. Inbe tool san, in ikaua gurana panga be matan too betanga ke di tooltool yo tiwetewete nga, ngan ipa ye Maro Amunu Silene, too ipa ye so dook tiap. Inbe san, in ikaua gurana panga be iwetewete ye di malala malala koodi. Inbe tool san mulu, in ikaua gurana panga be iwete nin betanga tina ngan punu, a be nen ngan di tooltool tilongo, inbe lodi galanga ye lapau. ¹¹Ngan so tina nga le imot ngan ipa ye Maro Amunu Silene tani yo ataleu i. Ya in itoo ya taunu lono ngan la le ikap so tina ye lo ponana ki ngan pang di tooltool atu atu nga.

Tool Kanono Ataleu, Bong Soonoo Ngan Alunu

¹²Idi nga lod galanga nen, tool kanono in ataleu, inbe soonoo kapala yo iken ye ngan alunu. Le kumata be tagaua soonoo tina le imot ngan ole igaua le iyei tool kanono ataleu. Inbe gaongo leu ye idi tooltool yo ke Kirisi nga, ¹³yesoo idi le imot nga takaua Maro Amunu Silene yo ataleu i. Inbe Maro Amunu Silene tani in ipaponidi a igau idi le taye ben tool kanono ataleu nga. Ngan nen le idi nga le imot, di Yuda le di Girik yo tipa ye rara ke di Yuda tiap nga, inbe di poranga le di tooltool yo poranga tiap nga, ngan Maro ikaua Amunu Silene tani yo ataleu in paidi be iyepe yidi a ilonidi.

¹⁴Ngan idi nga lod galanga nen, tool kanono in soonoo ataleu tiap, bong soonoo alunu. ¹⁵Le matamim too! Kumata be tool kene iwete nen, “Au i lok be ayei tool i baene, ngan matin nga le dook mata. Bong tiap, le ole ayepe kakdor,” ngan ye punu yo nen in la le be iyege nene a la iyepe kandor ye i, too? Tiap yege! ¹⁶Inbe gaongo leu kumata be tool talngana iwete nen, “Au i lok be ayei tool i matana, ngan matin nga le dook mata. Bong tiap, le ole ayege le ayepe kakdor,” ngan betanga ki yo nen i, in ole iyei le iyege nene a la iyepe kandor ye tool in, too? Tiap yege! ¹⁷Nen le kumata tool tinini mai i le imot be iyei ben matana nga, ngan ole ni yo ke longono betanga in iken ke ngai? Inbe kumata tinini mai i le imot be iyei ben talngana nga, ngan ole ni yo ke yongono so in iken ke ngai? ¹⁸Bong Maro iyei nen tiap. Ngan ya in itoo ya taunu lono le ipatar tool soonoo kapala yo ke tinini nga le imot a iken ye nene dawa ben yo lono be iyei nga. ¹⁹Nen le kumata be tool soonoo tina ngan iyei ben matana ataleu nga, ngan ole tinini mai le imot tani in iyepe dook belei? ²⁰Bong tool tinini nga nen tiap. Ngan soonoo le imot yo ke tinini ngan alunu san, bong tigaua le imot ngan iyei tool kanono ataleu.

²¹Le tool matana ke be iwete pang baene nen, “Ong in dook mata ke be kulonau tiap,” ngan tiap. Inbe kutono ke be iwete betanga gaongo nen pang kene tiap lapau. ²²Inbe soonoo kapala yo iken tinini lono nga, ngan moolmool di ngan guradi mata tiap, bong di ngan tiyei urata mai san panga. Nen le kumata be tiyepe tiap nga, ngan matin nga le imata. ²³Inbe soonoo tina ngan kapala yo lon tar be ngan so sokorai nga, ngan

ole matan kala a ikarata le dook mata. Inbe kapala yo moomoonoo ye nga, ngan ole itarkoo le dook mata. ²⁴Bong soonoo kapala ke tinini yo lon tar be dook mata le ke be iken mallangana nga, ngan iyei dada yo nen ngan pang di tiap. Ngan Maro ya taunu la ipatar soonoo tina yo matana matana nga a le lo iyei ben tool kanono ataleu i. Inbe iyitmak soonoo kapala tina yo takamata ben so sokorai nga, ngan le timuku pang yo kapala nga. ²⁵Ngan ya in lono nen, be soonoo tina ngan ke be tiyepe ki ki tiap, bong tigaua le atu a be nen ngan tiye di diedi tiparlon. ²⁶Le lod galanga nen, kumata le tool soonoo tina ngan atu be masngana pombe pang ye nga, ngan ole soonoo kapala nga le imot timassingi lapau. Inbe kumata be tiyitmaka soonoo tina ngan atu nga, ngan ole kapala ngan di le imot tiye lodi ponana.

²⁷Ang di tooltool yo kagaua ye bareme ke Yesu nga, ngan ang nga dawa ben Kirisi ya taunu kanono. Le ang tina atu ngan dawa ben Kirisi soonoo kapala yo ke tinini nga. ²⁸Le di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu nga, ngan Maro itar di ye urata ki ki. Nen le di tooltool yo urata kidi mai le imuku, ngan di aposol, inbe yo titoo di, ngan di Maro koonoo. Inbe tol kidi ngan di pannoongoo. Inbe kapala mulu yo itar di le titoo di nga, ngan nen: Di tooltool yo be tiyei mos nga; inbe di tooltool yo ikap gurana pang di a be nen ngan tikaata di tooltool yo matamatenge ikap di ngan le tinidi dook mulu nga; inbe di tooltool yo be tilon di diedi nga; inbe di tooltool yo lo galanga kidi dook mata ke be matadi kala urata nga; inbe di tooltool yo Maro Amunu Silene ipamede di le ke be tiwetewete ye di malala malala koodi nga. ²⁹Le nga ye lei, di tooltool tina le imot be tiyei aposol, too di le imot be tiyei ben di Maro koonoo, too di le imot be tiyei pannoongoo, too di le imot tikap gurana be tiyei mos ye, ³⁰too di le imot tikap gurana be tikaata di tooltool yo matamatenge ikap di ngan le tinidi dook mata mulu nga, too di le imot be Maro Amunu Silene ipamede di le ke be tiwetewete ye di malala malala koodi, too di le imot be tiwete nin betanga tina ngan punu pang di tooltool, too? Tiap yege! ³¹Bong ang ngan lomim mede be le kakap urata yo illos urata kapala nga, a be nen ngan kalon di tooltool ye so tina yo Maro ikap sokorai pang ye lo ponana ki nga.

Le nookoot nga ole apatnaia dada tani yo dook mata kaiye le imuku pang di kapala i, in pang.

Lomim Pang Di Diemim Mai San

13 ¹Kumata be au i awetewete ye di malala malala koodi, too ye di bangabangana ke Maro koodi, bong be lok pang di diek mai san tiap nga, ngan au i dawa ben pari yo tipoda sokorai i, too tauru yo timaii sokorai leu i. ²Inbe kumata be akaua Maro koonoo a awetewete betanga ki pang di tooltool, inbe lok galanga ye betanga ki yo iken sollono nga,

inbe lo galanga yo kapala ngan iken yau, inbe atara lok medana pang Maro mai san le ke be awete ngan kawal nga tidik ye nedi, bong be lok pang di tooltool mai san tiap nga, ngan au i ben so sokorai. ³Inbe kumata be akap sokorai so kiau nga le imot pang di tooltool yo ballingadi tiap nga, inbe amalum pang di tooltool be tikau au a tidaun au ye ei, bong be lok pang di tooltool mai san tiap nga, ngan dada kiau le imot yo ayei ngan o ke be sa ilonau pitiap yege.

⁴Ngan tool be lono pang di tooltool mai san nga, ngan ke be katene malmal tarai pang ene san tiap, bong ole iyei dada dook mata panga. Inbe tool be lono pang di tooltool mai san nga, ngan ke be matana gorengana ye so kidi diene a lono dook tiap pang ye di tiap, inbe ke be itiki a koon payiti tiap, inbe ke be iwete be ya in illos di diene tina, ngan tiap lapau. ⁵Inbe tool be lono pang di tooltool mai san nga, ngan ke be ipammoo di tiap, inbe ke be lono panga ya taunu leu tiap, inbe ole itoko too katene le ke be ikap malmal tarai tiap, inbe ke be lon kaua urata mata ye dada dook tiap yo di diene tiyei panga, ngan tiap lapau. ⁶Inbe tool be lono pang di tooltool mai san nga, ngan ke be lon ponana ye dada yo dook tiap nga tiap, bong ole lon ponana ye dada dook mata yo moolmool ngan leu. ⁷Nen le kanakana ngan kumata be urata moonoo sa pombe pang ye nga, ngan ole irautoo inbe isolu leu. Inbe ya in ikamata di diene ben di ngan tooltool dook mata le ke be itara lono ye betanga yo kidi nga, inbe ole itar matana pang Maro be iyei dada dook mata pang di lapau. Inbe ole ikodo le tutube a isolu soo so yo be pombe pang ye nga.

⁸Ngan dada yo ke be lodo pang di tooltool ye mai san i, in taukan motingi. Bong urata yo be takaua Maro koonoo a tawetewete betanga ki pang di tooltool i, inbe urata yo be tawetewete ye di malala malala koodi i, ngan ole imot. Inbe soo lo galanga dook mata yo Maro Amunu Silene ipapos paidi nga, ngan ole imot lapau. ⁹Yesoo, lo galanga yo takap nga, ngan mai mata tiap. Inbe betanga yo takap ye Maro koonoo a tawetewete betanga ki pang di tooltool nga, ngan mai mata tiap lapau. ¹⁰Bong kumata ye kene yo be so dook mata moolmool ngan isi pombe ye in nga, ngan urata tina le imot yo nookoot ngan taye kasin kasin nga ole ilene le pusbe. ¹¹Mukot ye kene yo au kase go nga, ngan betebetanga le lo galanga inbe dada kiau ngan dawa ben di kakase go. Bong ye kene yo au mai ye in nga, ngan ayege dada yo kidi kakase ngan oo. ¹²Le so yo nookoot katai ngan takamata ye matada nga, ngan dawa ben tool itiroo ye ran le ya taunu ikamata matana kasin leu. Bong pang dama ni nga, ngan ole takamata so tina ngan kanono moolmool. Ngan nookoot katai nga au i lok galanga ye mai mata tiap, bong pang dama ni ngan ole lok galanga dook ye so tina dawa ben Maro yo lon galanga dook mata yau i.

¹³Ngan nookoot nga dada dook mata tol la iken nga; ngan dada yo be tatara lodo medana pang Maro ye i, inbe dada yo be tatar matada pang

Maro inbe tanamu be iyei urata dook mata paidi ye i, inbe dada yo be lodo pang di tooltool ye mai san i. Bong dada yo dook mata kaiye le imuku pang di kapala i, in dada yo be lodo pang di tooltool ye mai san i.

Lo Ponana Yo Ipa Ye Maro Amunu Silene Nga

14 ¹Kanakana ngan ole kattoo dada yo be lomim pang di diemim ye mai san i, inbe katara lomim le imot ye so yo ipa ye Maro Amunu nga. Bong dada yo imuku pang san in la be ole kakaua Maro koonoo a be kawetewete betanga ki pang di tooltool ye i. ²Yesoo, sei tool yo iwetewete ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu panga i, in iwetewete pang di tooltool kapala tiap, bong iwete betanga yo iken sollono ngan pang Maro. Le di tooltool tilonga, bong lodi galanga ye betanga ki yo iwete ngan tiap. ³Bong sei tool yo ikaua Maro koonoo a iwete betanga ki i, in iwete betanga ki pang di tooltool be ipamede di, inbe ilon di a be lodi iken dook. Yesoo, betanga tina yo iwete ngan tilongo le lodi galanga ye. ⁴Le sei tool yo iwetewete ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu panga i, in ipamede ya taunu leu. Bong sei tool yo ikaua Maro koonoo a iwete betanga ki i, in ipamede di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu nga. ⁵Ngan au i lok be ang le imot kawetewete ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene be ikauu pang i. Bong dada yo dook mata san in nen, be kakaua Maro koonoo a kawetewete betanga ki pang di tooltool, yesoo tool yo iyei dawa ben di Maro koonoo a iwete betanga ki pang di tooltool i, in iyei urata dook mata san le illoso urata ke tool yo iwetewete ye malala san koodi i. Bong kumata le be iportak betanga ki a be nen ngan ipamede di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu nga, ngan nen ngan ole dook mata. Le kumata be iyei nen tiap nga, ngan tool yo ikaua Maro koonoo a iwetewete betanga ki in illosi, yesoo iwete betanga yo lodi galanga ye nga, ngan nen le ipamede di.

⁶Ang di diek nga, ngan kumata be amala pang yang le be awetewete pang ye malala san koodi yo lomim galanga ye tiap in nga, ngan ole alonang ye belei? Bong be awetewete pang ye soo so yo Maro ipapos pau nga, too apatomonai ang ye lo galanga yo ipa ye Maro nga, too ayei dawa ben Maro koonoo a awete betanga ki pang, too akap noonoonoo dook mata pang, ngan la be alonang ye betanga kiau nga. ⁷Ngan nen le matamim too ye so yo dawa ben kaur le pari nga, ngan kumata le be tangini kidi dook tiap nga, ngan ole di tooltool lodi galanga ye kanga ke woungu belei? ⁸Inbe gaongo leu, kumata be timaia tauru ye patokongo le tangini ki igalanga dook tiap nga, ngan ole sei tooltool be ikarata dawa ki a ipanat ye patokongo i? ⁹Nen le dada gaongo leu ye ang lapau. Kumata be kawete betanga sa ye malala san koodi yo di tooltool lodi galanga ye tiap nga, ngan ole lodi galanga ye betanga in punu belei? Betanga kiang tina ngan ole iyei dawa ben muru koonoo sokorai. ¹⁰Le moolmool, di

tooltool yo tiyepe ye tana i nga, ngan koodi ki ki la tiwetewete ye nga. Inbe koodi tina ngan le imot ke be ilon di tooltool yo tilongo inbe lodi galanga ye betanga tina ngan punu nga. ¹¹Ngan nanga, kumata be au i lok galanga ye betanga ke tool san yo iwete ngan punu tiap nga, ngan ya in ole lon tarau ben au i tool ke malala san, inbe au i ole lok taru ben ya in tool ke malala san lapau. ¹²Le dada gaongo leu ye ang lapau. Ang ngan lomim be le kakap so yo Maro Amunu Silene ikap ye lo ponana ki nga. Ngan dook mata, bong be nen ngan kapatarau be kakap so ki tina yo be kapamede di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu ye nga.

¹³Nen le sei tool yo iwetewete ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu panga i, in be nen ngan ipatarau pang Maro, a be nen ngan iloni a iportaka betanga ki tani yo iweta in punu. ¹⁴Yesoo, ye kene yo apatarau ye malala san koodi ye in nga, ngan Maro Amunu yo iken lok in la ilonau a awete betanga tina nga i. Bong au i lok galanga ye so yo awetewete ye, nga tiap. ¹⁵Le ole ayei belei? Be nen ngan au i ole apatarau ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu pau i, inbe ole apatarau ye au tauk kook yo lok galanga ye, in lapau. Le gaongo leu, au i ole awou ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu pau i, inbe ole awou ye au tauk kook yo lok galanga ye, in lapau. ¹⁶Ngan nen le kumata be Maro Amunu yo iken lomim in be ilonang le kawetewete ye malala san koodi a kayitmaka Maro ene ye, inbe kumata tool san yo kaye kayepe in lon galanga ye betanga yo kawete ngan tiap nga, ngan ole ikata suanga ye betanga kiang belei? Ke be iwete “Moolmool” ye pataraungu kiang yo ke lo ponana in nga? Tiap yege, yesoo ya in lon galanga ye betanga yo kawetewete ye ngan tiap. ¹⁷Le moolmool, ang ngan kapatarau dook mata ye lo ponana kiang pang Maro, bong betanga kiang tina ngan ke be ipamede tool san in lono tiap.

¹⁸Au i awete lo ponana kiau pang Maro, yesoo awetewete kaiye ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu pau i, le allos ang le imot. ¹⁹Bong ye kene yo aye di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu, ngan amgaua a be amsung ye in nga, ngan dook mata be awete betanga limi leu, inbe apatomonai di tooltool kapala le lodi galanga ye ngan. Bong be awete kaiye betanga ye malala san koodi le lo so ben tau sangaul, bong di tooltool lodi galanga ye tiap, ngan ole dook tiap.

²⁰Ang di diek nga, ngan kin lomim kaua urata dawa ben di kakase be. Ngan moolmool, so yo dook tiap ngan be lomim galanga ye tiap dawa ben di kakase ngan dook mata. Bong be so yo dook mata nga, ngan ole lomim kaua urata ye dook dawa ben di tooltool yo maimai nga. ²¹Le betanga yo tiwode lo ye ger ke Maro in iwete nen,

“Tool Mai iwete nen,

‘Ole awanga di tooltool ke malala san yo tiwetewete ye di tapdi koodi nga,

ngan a tikaua kook, inbe tiwete betanga kiau pang di tooltool kiau.

Bong o lodi be tilongo betanga kiau tiap.’ ”p

²²Ngan nen le betanga yo tawetewete ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu paidi i, in ben tarkilanga pang di tooltool yo titara lodi medana nga tiap, bong pang di tooltool yo titara lodi medana tiap nga. Inbe betanga yo takaua Maro koonoo a tawetewete pang di tooltool ye nga, ngan ben tarkilanga pang di tooltool yo titara lodi medana nga, bong pang di tooltool yo titara lodi medana tiap, nga tiap. ²³⁻²⁴Nen le kumata be lo kagaua ye bareme ke Yesu, inbe ang le imot be kawetewete ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu pang i, inbe di tooltool kapala yo kaye di kagaua ngan be lodi galanga ye so tina yo ipa ye Maro Amunu Silene ngan tiap nga, ngan ole tiwete be ang ngan kayei kapakapa. Too, be di tooltool yo lodi galanga ye Maro tiap ngan sa be tise ye gaongo kiang nga, ngan ole tiwete be ang ngan o kutomim dada. Bong kumata be tool atu yo nen in be ise ye gaongo, inbe ang le imot kakaua Maro koonoo a kawetewete betanga ki nga, ngan ole lon galanga ye betanga tina ngan punu. Ngan nen le betanga tina ngan ole iso lono le lon galanga nen, ya in tool ke noonoo le ole Maro iyemenaii. ²⁵Inbe dada dook tiap ki yo ipataukala a iken lono nga, ngan ole pombe se mallangana le imot. Le ya in ole igun turunu le du damono toko tana, inbe isung pang Maro a iwete nen, “Moolmool yege, Maro la iyepe kataunu yang i.”

Urata Ke Sungunu Nga Ole Ipa Dook Mata Le Imot

²⁶Le ang di diek nga, ngan ole tawete belei? Ye kene yo ang be kagaua ye sungunu ye in nga, ngan ang le imot ngan ole kayei urata. Le tool atu in ole iwouo woungu atu. Inbe tool san in ole ikap noonongoo dook mata pang. Inbe san in ole ipatnai so kapala yo Maro ipapos panga nga. Inbe san in ole iwetewete ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikauu panga i, inbe san in ole iportak betanga tina ngan ye koomim a be nen ngan kalongo, inbe lomim galanga ye. Bong so tina le imot yo be kayei nga, ngan kayei a be nen ngan kapamede di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu nga. ²⁷Le kumata be di tooltool yo tiyepe ye gaongo ngan be tiwetewete ye koodi san nga, ngan tooltool ru too tol leu be tiwetewete ngan dook mata. Inbe ye kene yo be tiwetewete ye in nga, ngan ke be tiwetewete gaongo tiap. Bong atu iwete betanga ki le imot, lo ngan be san. Inbe tool san in ke be iportak betanga kidi tina le iken mallangana. ²⁸Bong kumata be kagaua ye bareme ke Yesu, inbe tool sa ke be iportak betanga tiap nga, ngan tool yo be iwetewete ye malala san koodi i, in ole

iwetewete tiap, bong iwur, inbe ipalongo leu. Inbe iyepe a ya taunu lon wetewete ye malala san koodi a ipatarau pang Maro ye.

²⁹Le gaongo leu ye di tooltool yo tikaua Maro koonoo inbe tiwetewete betanga ki nga. Ngan tooltool ru too tol leu la be tiwetewete nga, inbe di tooltool kapala ngan ole titar talngadi a tipalongo, inbe matadi too betanga tina yo tiwete ngan, ole itoo dada dook mata ke Maro, too tiap.

³⁰Ngan kumata be tool atu iwetewete go le Maro ipapos betanga ki sa pang di tooltool yo tiwurur ngan atu nga, ngan ole tool yo iwetewete muku in itar manga panga, inbe ipalongo. ³¹Ngan nen le ang atu atu le imot yo be kakaua Maro koonoo inbe kawetewete betanga ki nga, ngan ole katoo dada dook mata yo nen i. Le tool atu iwete betanga ki a imot, lo ngan be san iwete, a be nen ngan kapatomonai di tooltool tina le imot ye betanga tina, inbe kapamede di ye. ³²Inbe di tooltool yo Maro Amunu Silene ilon di a tikaua koonoo, inbe tiwetewete betanga ki nga, ngan ole di tapdi tikaptut di dook ye urata yo tiyei nga. ³³Yesoo, Maro lono be urata yo ke sungunu in be idada belebele tiap, bong be idada dook a be nen ngan lo silene yo ikauu paidi i, in ole iken yidi. Ngan nen le ang ngan katoo dada yo di diemim kapala yo Maro ipootoo di panga ya taunu ngan tiyei ye kene yo tigaua a tisung ye i. ³⁴Ngan nanga, di garup ngan ole tipas le tiwur, inbe tipalongo leu ye ni ke gaongo. Yesoo, di ngan timalum pang di be tiwetewete tiap, bong be tiraua pang di, inbe tiyepe leu dawa ben tina ger kidi Yuda iwete nga. ³⁵Nen le kumata be torungu kidi sa nga, ngan ole timulu a tila rumu kidi, lo ngan be titor di niditooroo ye. Yesoo, kumata garup atu be iwetewete ye kene yo di tooltool lo tigaua ye bareme ke Yesu nga, ngan ya in ipammoo ni.

³⁶Nga yelei, betanga ke Maro in pombe pang yang muku, motong la ila pang ye di malala kapala nga, too? Nga yelei, ang leu nga la kakap betanga ke Maro tina nga, too? Tiap yege! ³⁷Kumata be ang ngan atu lon tar be ya in iyei Maro koonoo, too iwete be Maro Amunu Silene iloni be iyei urata ki nga, ngan ole lon galanga ye soo betanga yo awodo pang nga, ngan noonongoo ke Tool Mai. ³⁸Bong kumata tool atu be iwala murini pang betanga kiau nga, ngan ole kawala murimim panga lapau.

³⁹Nen le ang di diek nga, ngan katara lomim le imot ye dada yo ke be kakaua Maro koonoo, inbe kawetewete betanga ki pang di tooltool ye i. Inbe kin kagunkala di tooltool yo tiwetewete ye malala san koodi yo Maro Amunu Silene ikap pang di ngan be. ⁴⁰Bong so le imot yo be kayei nga, ngan kayei le katoo dadana dook.

Yesu Imata, Motong Imadit Mulu

15 ¹Ang di diek nga, nga be apamadit lomim ye bingi dook mata yo awetewete pang ye, ngan le kakauu a kaparama, inbe katara lomim medana ye i. ²Ngan kumata le be kaparama bingi dook mata

tani yo awetewete pang ye i, in le imede nga, ngan Maro ole ikau ang a ipamulang ye so dook tiap ye be igarungang i. Bong kumata le be tiap nga, ngan ole lomim medana yo kataru in ben so sokorai.

³Ngan betanga yo muku ngan tikauu pau, motong awetekesi pang a kalonga in nen: Kirisi ikaua nede a imata ye noonoo kiidi dawa ben tina tiwodo betanga ki ilo ye Rau ke Maro nga. ⁴Inbe titaru lo agoro ke matenge lono a iken ye ke tol, motong la imadit mulu ben tina tiwodo betanga ki lo ye Rau ke Maro nga. ⁵Motong la pombe pang ye Pita a ikamata, motong la pombe pang ye di aposol ki yo sangaul be ru nga. ⁶Motong la ye kene san, in pombe pang ye di diede kapala mulu nga. Ngan kinkatingi kidi tooltool yo tikamata ye kene tani in nga, ngan illoso 500 a ilo. Inbe di tooltool tina ngan alunu la tiyepepe go nga, bong di kapala ngan timmata oo. ⁷Motong la pombe pang ye Yemis, motong pang ye di aposol ki yo kapala ngan le imot. ⁸Ngan pombe pang ye di tooltool tina a tikamata le imot, motong la pombe pang yau mur yege a akamata lapau. Le ye dada yo au i ayei aposol ye i, in dawa ben di aposol yo kapala nga tiap. Ngan nen le au i dawa ben kase yo tinana ipasuiu ye lal moolmool ki yo be ipasuiu ye in tiap i.

⁹Le au i dawa ben tool sokorai ye di aposol nga le imot. Di ngan di tooltool maimai, bong au i dawa ben tool kase. Inbe au i tool dook mata ke be di tooltool tikiu au ye aposol tiap lapau, yesoo muku ngan agarung di tooltool ke Maro yo tigaua ye bareme ke Yesu nga. ¹⁰Bong ye dada dook mata yo Maro lono pau a iyeii pau i, in la le iportakau le ayei tool ben tina nookoot ayepe nga. Inbe dada dook mata ki tani yo iyeii pau i, in ilene sokorai tiap, bong itara kanono moolmool. Ngan nen, yesoo au i ayei urata mai san le allos di aposol ki yo kapala nga. Ngan au tauk ke be ayei nen tiap, bong Maro lono pau a iyei dada dook mata pau ngan la le ikaua gurana pau, inbe ipamedau be ayei urata tani ye nga. ¹¹Le au, too di aposol kapala be amwetewete bingi dook mata pang di tooltool nga, ngan amwetewete ye betanga gaongo leu. Inbe betanga tina ngan la muku ngan kalongo a katara lomim medana ye nga.

Maro Ole Ipamaditidi Mulu Ye Ni Ke Matenge

¹²Kanakana be amwetewete pang ye bingi dook mata nga, ngan amwete pang ye Kirisi yo Maro ipamaditi mulu ye ni ke matenge i. Bong nga yelei a ang kapala kawete be di tooltool yo timmata koot nga, ngan o ke be timadit mulu tiap nga? ¹³Bong kumata le betanga kiang ngan moolmool be di tooltool yo timmata ngan timadit mulu tiap nga, ngan Kirisi o Maro ipamaditi mulu ye ni ke matenge tiap lapau. ¹⁴Inbe kumata le moolmool be Kirisi imadit mulu tiap nga, ngan betanga yo amwetewete pang ye nga, ngan ben betanga sokorai. Inbe lomim medana yo kataru i, in ben so sokorai lapau. ¹⁵Inbe betanga san mulu in nen, be imadit

mulu tiap nga, ngan ole di tooltool tikamatam ben am nga amllung di ye betanga ke Maro, yesoo amkaua bingi be Maro ipamaditi Kirisi mulu ye ni ke matenge. Bong kumata le moolmool be ipamadit di tooltool yo timmata ngan tiap nga, ngan Maro o ipamaditi Kirisi tiap lapau. ¹⁶Le awete pang mulu nen, kumata di tooltool yo timmata ngan ke be timadit mulu tiap nga, ngan Kirisi o imadit mulu ye ni ke matenge tiap lapau. ¹⁷Inbe kumata le be Kirisi imadit mulu ye ni matenge tiap nga, ngan lomim medana yo kataru i, in o ke be ilonang pitiap yege, inbe noonoo kiang la ikenen go ngan. ¹⁸Ngan nen le di tooltool yo titara lodi medana pang Kirisi inbe timmata nga, ngan tilledi oo. ¹⁹Le kumata tatar matada pang Kirisi be ole ilonidi ye yepongo kidi yo nookoot tayepe ye in leu nga, ngan atoo, masngana maimai yo idi nga tasolo ngan illoso masngana mai yo pombe pang ye di tooltool kapala a igarung di i. Nen le di tooltool ole tikamatidi ben idi nga yepongo kiidi dook tiap ki taunu ye matadi.

²⁰Bong betanga moolmool in nen, Kirisi imadit mulu ye ni ke matenge oo. Le ya in dawa ben kaningi ke kumu yo kanono muku i. Ngan nen le maditingi ki tani in ipapos ben idi le imot ole timadit mulu ye dada gaongo leu. ²¹Kakamata, dada ke matenge in pombe ye tool ataleu. Le gaongo leu, dada yo be Maro ipamadit di tooltool mulu ye ni ke matenge i, in pombe ye tool ataleu lapau. ²²Ngan nen le di tooltool le imot yo pombe ye Atam nga, ngan ole timmata. Bong di tooltool le imot yo titara lodi medana pang Kirisi nga, ngan Maro ole ipamadit di le timaur mulu. ²³Bong idi atu atu le imot nga ole tamadit ye lal yo Maro itaru paidi i. Ngan Kirisi la imadit muku ye ni ke matenge i. Inbe ye kene yo be imulu a isi ye in nga, ngan di tooltool yo ki nga, ngan ole timadit nen lapau. ²⁴Ngan la be lal tani yo Maro itaru be so ke tana i ole imot ye i, in pombe nga, ngan Kirisi ole igarung di koi ki nga le imot. Le di tooltool yo edi maimai inbe matadi kala tana maimai nga, inbe di so sadi yo gurana kidi mai mata nga, ngan ole igarung di le imot. Inbe so le imot yo nookoot nga be ya matan kala nga, ngan ole isuket la Tamada Maro baene. ²⁵Ole nen, yesoo Maro itara betanga nen be Kirisi ole iyei tool kuto mai a matan kala so ki nga le imot le lo iyei di koi ki le du tiyepe kene parmana. ²⁶Ngan ole igarung di koi ki kapala ngan a imot, lo ngan be igarung poraia koi ki san yo matenge i, in le imot yege. ²⁷Ngan Rau ke Maro iwete nen, Maro ole itar “so tina nga le imot du kene parmana.”^q Le moolmool, betanga tina ngan iwete be so nga le imot ole du iken Kirisi kene parmana. Bong lod galanga nen, Maro ya taunu in o ke be iyepe la Kirisi parmana tiap, yesoo ya in tool tani yo itar so nga le imot du Kirisi kene parmana i. ²⁸Bong ye kene yo Maro be itar so tina nga le imot du Kirisi gurana ki parmana ye in nga, ngan la be Natunu ya taunu ole itaru

^q 15:27 Rau ke Woungu 8:6

du Maro parmana lapau nga. Ngan la le ye kene tani in Maro ole iyei tool kuto mai a matan kala so tina ngan le imot.

²⁹Ngan kumata di tooltool yo timmata ngan be timadit mulu tiap nga, ngan ole yelei ye di tooltool kapala yo tirriu di tooltool a be tilon di tooltool tina yo timmata koot nga? Inbe kumata le moolmool be di tooltool yo timmata ngan be timadit mulu tiap nga, ngan nga yelei a di tooltool be tikap nedi inbe tirriu di nga? ³⁰Inbe am nga lapau, ngan kumata be betanga yo kiang ngan moolmool nga, ngan nga yelei a kanakana ngan am tapmam amrai tinimam be amsolo moonoo yo pombe pang yam ye urata yo ke Kirisi in nga? ³¹Ang di diek nga, au i lok ponana dook ye urata kiau yo itar kanono nga, inbe ye yo urata tani in iyei ang le kayei di tooltool ke Tool Mai kiidi Yesu Kirisi nga. Ngan betanga tani in moolmool, le ole au awete betanga moolmool san mulu pang lapau. Ngan nanga, ye ke kanakana ngan so dook tiap matana matana pombe pang yau, le lok kaua urata nen, ole amata katai, too tiap. ³²Ngan kumata be atoo di tooltool lodi leu la ayei urata i nga, ngan ye soo punu a le aye di asara gok ampatoko Epeses nga? Nga yelei, ye soo punu a le asolo masngana mai yo nen i, nga? Bong kumata di tooltool yo timmata koot ngan be timadit mulu tiap nga, ngan dook mata be tatoo betanga kidi tooltool yo tiwete nen,

“Takan inbe tayin,

yesoo bongbong ngan tammata.”^r

³³Bong ang tapmim kakamatang dook leu, ole nen ngan di tooltool tikaua lungunu yang. Inbe lomim galanga nen, kumata be tool yo dook mata in be iyangara di tooltool yo dook tiap nga, ngan ole tipaloi ye dada kidi yo dook tiap nga. ³⁴Le be nen ngan lomim kaua urata dook mulu ye dada tina yo Maro lono be tatoo nga, inbe kin kayei noonoo be. Ngan ang kapala ngan lomim galanga dook ye Maro tiao. Ngan la au i awete betanga yo nga pang, a be nen ngan moomoomim ye dada kiang yo kayei nga.

Tiniidi Ole Iportak Le Paunu

³⁵Bong di tooltool kapala ole titor nen, “Di tooltool yo timmata koot nga, ngan ole timadit mulu belei? Inbe tinidi nga ole iportak le matana belei?” ³⁶Ngan di ngan tooltool kapakapa sa! Ye kene yo be tape so patunu du tana lono ye in nga, ngan so patunu tani in ole kulini iwi ngan la be supana paunu isup a ise pombe nga. ³⁷Inbe ye kene yo be tape dingding too so san ye in nga, ngan patunu yo idu tana lono in dawa ben kaini yo be pombe a isup ye a ise in tiap. ³⁸Bong Maro itoo ya taunu lono le itar so tina yo penge ngan baene le raunu, inbe kulini

^r 15:32 Esai 22:13

le kanono ye kaini le imot. Le patunu tina yo matana matana nga, ngan itar di tapdi kaini matana ki ki lapau. ³⁹Ngan so tina le imot yo mauredi nga, ngan tinidi nga gaongo tiap. Le di tooltool ngan tinidi matana atu, inbe di asara ngan kidi san, inbe di man ngan kidi san, inbe di i ngan kidi san lapau. ⁴⁰Inbe so kapala yo takamata ye matada a lod ponana ye nga, ngan di ngan matadi ki ki lapau. Le so yo ke lang katene nga, ngan matana san, inbe so yo ke tana i nga, ngan matana san. ⁴¹Ngan so le imot yo iken lang katene a takamata ngan lod ponana ye nga, ngan matana ki ki lapau. Le ke in matana atu, inbe taudu in matana san, inbe di kanpitiki ngan matadi san lapau. Inbe di kanpitiki ngan gaongo tiap lapau, bong kapala ngan tilolo dook mata, ngan nen le ye kene yo be takamata di ye in nga, ngan lod ponana ye di dook.

⁴²Le gaongo leu, ye tool be imata lo ngan be imadit mulu ye ni ke matenge ngan ole nen lapau. Ngan ye kene yo be tikelmaia bobono ye in nga, ngan ole iwi. Bong be Maro ipamaditi mulu nga, ngan tinini ole iptak le paunu a iken nen le taukan motingi. ⁴³Ngan bobono yo takelmaii i, in so dook tiap inbe gurana ki mai mata tiap. Bong tinini paunu yo be Maro ipamaditi mulu ye ni ke matenge i, in dook mata kaiye inbe gurana ki mai san lapau. ⁴⁴Inbe bobono yo tikelmaii du tana lono i, in so ke tana i. Bong tinini paunu yo be Maro ipamaditi mulu ye ni ke matenge i, in so ke malala ke Maro le gurana ke Maro Amunu Silene ole iken ye.

Le gaongo leu ben nookoot nga idi ngan tayepe ye bobodo yo ke tana i nga, ngan ye dada gaongo leu nen pang dama ni ngan idi nga ole tayepe ye tiniidi paunu yo ke malala ke Maro i. ⁴⁵Le betanga yo tiwode lo ye Rau ke Maro in iwete nen, “Atam, tool tani yo imuku i, in Maro ikarata ngan le imadit a iyei tool, inbe imaur a iyepe.”^s Bong Atam san yo pombe mur i, in ikaua Maro Amunu Silene yo ke be ikaua yepongo dook mata yo taukan motingi in pang di tooltool. ⁴⁶Le yepongo dook mata ke Maro Amunu la pombe muku a isi in tiap, bong yepongo ke tana i la imuku i. Motong la yepongo dook mata ke Maro Amunu tani in pombe mur a isi nga. ⁴⁷Ngan Atam yo imuku i, in Maro ikarata ye gauru ke tana leu le ya in ke tana i. Bong Atam san yo pombe mur i, in ipa ye malala ke Maro a isi. ⁴⁸Le di tooltool le imot yo ke tana i nga, ngan dawa ben tool yo Maro ikarata ye gauru ke tana i. Bong di tooltool le imot yo be tilo pang ye malala ke Maro nga, ngan ole dawa ben tool yo ipa ye malala ke Maro a isi i. ⁴⁹Inbe gaongo leu, nookoot nga tiniidi le yepongo kiidi ngan dawa ben tool yo Maro ikarata ye gauru ke tana i. Bong pang dama ni nga, ngan ole tiniidi le yepongo kiidi ngan dawa ben tool yo ipa ye malala ke Maro a isi i.

^s 15:45 Pudu 2:7

⁵⁰Ang di diek nga, nga be awete pobe pang nen, tiniidi yo Maro ikarata le medada le rara iken ye nga, ngan o ke be lo igaua ye di tooltool yo Maro be matan kala di nga tiap. Yesoo, so yo be dook tiap palbe leu nen nga, ngan o ke be lo iken ye malala ki yo so nga le imot iken nen le taukan motingi, in tiap. ⁵¹Le nookoot nga kapalongo a awete betanga atu yo iken sollono in pang. Ngan idi kapala nga, ngan ole tammata muku tiap, bong idi le imot ole tiniidi iportak. ⁵²Ngan so tina nga ole pombe palbe leu ye kene yo be timai poraia tauru yo ikenen go i. Ngan ole tauru tani in itang lo ngan be di tooltool yo timmata koot nga, ngan timadit mulu le tinidi iportak a tiyepe nen le taukadi motingi. Inbe idi tooltool yo tamaurur go nga, ngan Maro ole iportak tiniidi le dawa ben kidi lapau. ⁵³Yesoo, bobodo yo dook tiap nga, ngan ole iportak le se dook mata le ke be dook tiap mulu tiap. Inbe bobodo yo matene nga, ngan ole iportak le se iyepe nen le taukan motingi. ⁵⁴Le moolmool, kumata ye kene yo in bobodo yo dook tiap, ngan iportak le ke be dook tiap mulu tiap, inbe bobodo yo matene, ngan be iportak mulu a iyepe nen le taukan motingi nga, ngan betanga tina yo tiwodo lo ye Rau ke Maro ngan ole itara kanono moolmool. Ngan betanga tina nen, “Maro illoso patokongo, le igarungu gurana ke matenge a imot oo.”^t

⁵⁵“Atoo matenge, gurana kiong yo be kuraumata di tooltool ye in la nangai i?”

Atoo matenge, yu kiong yo be kuso di tooltool ye in la nangai i?”^u

⁵⁶Ngan yu yo ke matenge in noonoo, inbe gurana ke noonoo ngan ipa ye ger. ⁵⁷Bong idi le imot tawete lo ponana kiidi pang Maro, yesoo Tool Mai kiidi Yesu Kirisi yo iwanga a isi i, in ikarata dada paidi ngan la le talloso gurana ke noonoo le matenge nga.

⁵⁸Ngan nen le ang di diek nga, kakodo le kamede ye lomim medana yo kataru i, inbe kin kamalum pang so sa yo be igarungang ngan be. Inbe kanakana ngan kagaua lomim le atu be kayei urata ke Tool Mai, yesoo lomim galanga nen, urata kiang yo be kayei ngan o ke be ilene sokorai tiap.

Pat Yo Be Tiyawar Pang Di Tooltool Ke Maro Nga

16 ¹Nookoot nga be awete pang ye pat yo be tawinoko a be talon di tooltool ke Maro yo tiyepe Yerusalem nga. Ngan dada yo aweta pang di tooltool yo tigaua ye di bareme ke Yesu a tiyepe ye tana mai Galesia ngan be titoo i, in ang lapau ole katoo. ²Le ye Sande kanakana nga le imot, ngan ang atu ole kapoto pat kiang yo kakap nga, ngan katar kapala a kawinoko le lo mai. Ole kayei nen a be nen ngan ye kene yo be amala pombe pang yang ye in nga, ngan o urata porang ye serenge

^t 15:54 Esai 25:8 ^u 15:55 Osea 13:14

pat tiap. ³Ngan nen le ye kene tani yo be amala pombe ye in nga, ngan ole awodo rau a asu di tooltool yo kapootoo di inbe kayawar di be tikap lo ponana kiang tina a tila pang Yerusalem nga. ⁴Inbe kumata le akamata ben dook mata pau be ala lapau nga, ngan ole tiyei ek a aye di amla.

Paulu Lono Be La Matan So Di Tooltool Ke Korin

⁵Au i akarata betanga be du akamata di tooltool yo tiyepe ye tana mai Masedonia nga. Le ole adu akamata di muku, lo ngan be mala akamatang. ⁶Inbe lok tar nen be ole ayang tayepe kasin, too ole ayang tayepe le lo mou i imot, a be nen ngan kalonau ye pat pang yimoongoo dada ye ni nangai yo be apa pang ye i. ⁷Ngan au i lok be amala matak so ang leu inbe akoo yang tiap. Le kumata be Tool Mai imalum pau nga, ngan lok tar be ole ayang tayepe le mooloo kasin. ⁸Bong au ole ayepe nanga la malala mai Epeses nga le talo ye lal ke Pendekos ngan, ⁹yesoo Maro iso dada pau be ayei urata naii. Inbe urata kiau tani in itara kanono dook mata san, bong di tooltool alunu la tiyei koi pau nga.

¹⁰Ngan ye kene yo be Timoti imala pombe pang yang nga, ngan kaloni dook a be nen ngan tinin tattadai be. Le ye kene yo be kaye kayepe ye in nga, ngan kaloni, yesoo ya in iyei urata ke Tool Mai dawa ben au i. ¹¹Nen le ang ngan sa kin matan rua be. Bong kaloni dook le lo ye kene yo be iyegang nga, ngan kataru le ipa ye lo silene, a be nen ngan ipa dook a imulu le iman yau. Au i nga atar matak be akamata iye di diede yo kapala nga.

¹²Ngan betanga ke ede san yo Apolos i, in nen. Au i awete le kook mede ye betanga panga be iye di diede kapala ngan mala tikamatang pa, bong ngan lono be imala nookoot nga tiap. Le dookoot, ole imala ye kene yo lono dook mata be imala ye i.

Betanga Kapala Mulu

¹³Kin kakawai yang dook leu, inbe kakodo le kamede ye lomim medana yo kataru i. Le katattadai be, bong kakodo le tutube. ¹⁴Inbe urata le imot yo be kayei nga, ngan kayei le katoo dada yo be ipaposang ben ang ngan lomim pang Maro iye di tooltool ki ngan mai san nga.

¹⁵Ang di diek nga, ngan lomim galanga ye Tepanas iye di tooltool yo tiyepe rumu ki, ngan oo. Di ngan la tiyei tooltool ke Kirisi muku ye di tooltool le imot yo ke tana mai Akaia nga. Inbe di ngan tigaua lodi le atu pang Maro a tiyei urata be tilon di tooltool ki. Le nga be apamedang ye betanga nen, ¹⁶di tooltool yo nen ngan tipa ye di tooltool le imot yo tiyei edi a tiyei urata mai nen nga, ngan karaua pang di. ¹⁷Ngan kene yo Tepanas ye Potunatus inbe Akaikus tilong pombe pang yau ye in nga, ngan le lok ponana, yesoo tikaua nemim be long tikamatau a tilonau.

¹⁸Inbe di ngan tiyei au le lok iken dook mata, dawa ben tiyei lomim le iken dook mata lapau nga. Le di tooltool yo nen nga, ngan kayitmak edi.

Paulu Iwete Porai Betanga Ke Lo Ponana

¹⁹Di tooltool yo tigaua ye bareme ke Yesu a tiyepe ye tana mai Esia nga, ngan tiyawar lo ponana kidi pang. Inbe Akuila iye Pirisila tiye di tooltool ke Maro yo tigaua ye rumu kidi yaru nga, ngan tiyawar lo ponana kidi pang lapau ye Tool Mai ene. ²⁰Inbe di diede kapala le imot yo tiyepe ni nga, ngan tiyawar lo ponana kidi pang. Inbe ang le imot lapau lomim ponana ye di diemim atu atu a kawarara di, inbe katoo momo kiidi a kasom pangadi ye dada dook mata yo ke Maro i.

²¹Au Paulu awodo lo ponana kiau nga pang ye au tauk baik.

²²Kumata tool atu itara lono le mai san pang Tool Mai tiap nga, ngan ole kate malmal ki iken ye. Tool Mai kiam kusi!

²³Ngan apatarau nen be Tool Mai kiidi Yesu, in lono pang a iyei dada dook mata pang ang le imot.

²⁴Au ayawara lok yo mai san i, in pang ang di tooltool le imot yo kagaua ye Yesu Kirisi nga. Moolmool.